

EESTI

25
/

LE

PORDILEHT

NR. 11

NOVEMBER

1934

Sitke ja nõtke keha
on õige toitlustuse
ja treeningu tulemus
Hommikuti üks taldrik

kaerahelbeid

J. PUHK & POJAD

»POLARIS«
Eesti Kinnitus-Aktsia-Selts

võtab vastu järgmisi

KINNITUSI:

TULE-, MURDVARGUS-, VEO-,
VÄÄRTSAADETE-, KASKO-
(LAEVAKEREDE) JA KLAASI-
KINNITUSI

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad
Kr. 876.000.—

Seltsi asutamisest peale on kahjude eest välja
maksetud üldkokku **Kr. 4.277.710.76**

Soliidne edasikinnitus!

Kahjud likvideeritakse viivitamata!

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru t. 12
Kõnetraat 426-66. Telegr.-aadr.: „Polaris“

Osakond asub Tartus, Lihaturg nr. 7
Kõnetraat 6-75

Esindajad kõigis linnades ja maakohtades

Kõiki hooaja kodu- ja
välismaa riidekaupu
suures valikus soovitab

Inglis Magasin
H. GUTKIN

Tallinn, Viru 4
Telefon 436-46

Mööbliäri
H. SIIG
TALLINN, S. TARTU M. 10

Soovitab

igasugust mööblit

Soodsad

maksufingimused

FEISCHNER — üle linna kõlab

E i see koht reklaami vaja.

I kka õla kõrval õla

S iin koos külastajaid sajad.

C

H innad väiksed, kõrged sordid.

N õnda maitsvad koogid, tordid,

E t kes siin saab suhu pala,

R õõm end selle hinge valab.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, RAEKOJA PL. 9.

TOIMETAJA: A. ADORF

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
DR. E. KIRSCHENBERG, A. KLEINBERG,
T. MURU ja L. TÖN SON.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 krooni, $\frac{1}{4}$ a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, RAEKOJA PL. 9.

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Raekoja pl. 9, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 50.—
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 25.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 12,50; sisemised $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 40.—
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 20.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 11

20. NOVEMBER

1934

„Spordiliikumisele tuleb anda suuremat hoogu“

Jutuajamine uue esimehega, riigisekretär K. Terrasega

Oli nagu viimane aeg, et muretseda kehalise kasvatuselise liikumise juhtimise selgust. Ebaselgus tekkis momendist, millal keskliidu endine esimees A. Anderkopp kevadel lahkus oma kohalt. Nende ridade kirjutaja ei tunne end siinkohal olevat kutsutud ebaselguse põhjuste analüüsijaks, kuid üldsõnaliselt olgu märgitud see fakt, et suurt osa viimasel ajal valitsenud spordijuhtimise n.-ö. virr-varris mängisid arusaamatused spordi keskliidu ja kehakultuuri sihtkapitali valitsuse vahel mõningais põhimõttelistes küsimustes. Tähtsaimaks lahkarvamisi põhjustanud küsimuseks oli: kes, kas spordi keskliit või sihtkapitalivalitsus, peaks endale koondama juhtimise keskvoimu. Selle keerdsõimeks kujunenud küsimuse otsustavat läbiraiumist takistas suurel määral keskliidus valitsev esimehe kriis, mis liiatigi venis pikale.

Kriis on nüüd lahenenud säärase autoriteetse isiku keskliidu uueks esimeheks valimisega, nagu seda on riigisekretär K. Terras. Tema valimine keskliidu esindajatekogu koosolekul toimus suurima üksmeelega. K. Terrasest oli teada, et kuigi ta spordiliikumise aktiivsest juhtimisest oli eemal olnud, on ta spordiliikumise isiklikult olnud väga huvitatud ja sellega kontaktis. Kontakti, koguni hea kontakti, olemasolu osutus tõsiasjaks, nagu selles on võidud veenduda juba selle ülilühikese ajaga, millal K. Terras on olnud esimehe postil. Uue esimehe isiklikul initsiatiivil on lahendatud nii mõnigi kaugeleulatlik küsimus.

E. Spordiliike toimetajal oli Eesti spordiliikumise uue juhiga jutuajamine, mille allpool avaldame:

„Loodan kasuks olla Eesti spordiliikumisele,“ oli K. Terrase esimesi lauseid. „Olen seni olnud eemal spordiliikumisest, ja kuna ma keskliidu esimehe

kohal olen alles lühikest aega, siis pole mul praegu veel külladaset selget pilti nendest mitmesugustest küsimustest, mille lahendamine keskliidu ülesandeks. Sellepärast ei pea ma ka soovitavaks praegu pikalt süveneda keskliidu edaspidistest kavatsustest informeerimiseks avalikkuse ees.“

Kategooriliselt kindel oli K. Terras selles, et kogu spordiliikumist peab juhtima üks keskus, milleks olgu Eesti Spordi Keskliit. Edasi on valitud toimikond, kellele ülesandeks tehtud välja töötada põhijooned kindla vahekorra loomiseks keskliidu ja eriliitude vahel. „Tuleb nii mõndki korrigeerida koordineeritud töövõimaluste saavutamiseks. Eeskätt peab keskliit muutma oma põhikirja, milles mõningaid puudusi. Põhikirja muutmine on öieti vana küsimus, mis päevakorda kerkis juba A. Anderkopi esimeheks olles.“

Kuid, nagu jätkas K. Terras, ainult põhikiri ja organisatsioonid üksinda ei loo veel liikumist. „Liikumisele tuleb suuremat hoogu anda. Mida selleks teha, see nõuab enne vastavate sammude astumist lähemat selgitust.“ Ühtlasi märkis K. Terras, et ilma aineliste võimalusteta on raske luua häid lahendusi. Need võimalused näivad kitsastena. Kultuurkapitalist saadava toetuse suurendamisele keskliit vaevalt lootvat, sellepärast on tarviline otsida teisi võimalusi ainelise aluse laiendamiseks. Keskliidul olevat mõningaid väljavaateid. Igal juhul keskliidu praegused kohustused, mis tekkinud peamiselt Eesti Mängudega, K. Terras ei häiri. „7500 krooni on väike summa. Ei saa olla olukorda, et meie ei saaks üle sellest võlast.“ Kuna lõvioosa võlast moodustavad staadioni laiendamise kulud, siis peab K. Terras võimalikuks, et selle summa tasumiseks saab res-

K. Terras

sursse sihtkapitali alusvarast. Ka on keskliit otsustanud valitsuse poole pöörata toetuse saamiseks Eesti Mängude võlgade likvideerimiseks.

Eesti Mängude kohta, mis on põhjustanud keskliidu materjaalse kahju, on K. Terras heal arvamisel. „Eesti Mängud olid väga ilusaks ja heaks spordi-propagandaks. Et nad peeti ja et nad hästi toimusid, selle üle võib rõõmu tunda. Poole sõnagagi ei saa nende kohta halba öelda.“ Kunas korraldada järgmised Eesti Mängud, selle kohta pole K. Terras isiklikult seisukoha veel võtnud, ja ta leiab, et seda küsimust peab kogu juhatus koos otsustama.

Kinniste ruumide küsimuse kohta spordivõistlusteks ja harjutamiseks on Gonsiori tänava maneeshi ümberehitamisest juttu olnud mööda minnes, seoses äsjapeetud poksi võistlustega. „Sellele võimalusele keskliit igatahes peatuma ei jää, sest maneeshi ümberehitamisega ei saavuta meie palju. Peab otsima radikaalsemaid võimalusi, Praegu tegeleb keskliit selle küsimusega ja, ma pean ütleva, et väljavaated tunduvad mitte kõige halvematena. Mõningaid kavatsusi on, kuid rääkida ei tarvitse neist varem, kui on näha juba midagi konkreetsemat.“

Olümpiamängudest osavõtu küsimusega seoses katseb keskliit lähemal ajal kokku kutsuda erinõupidamise. K. Terras on seisukohal, et olümpia-ettevalmistuse üldjuhtimine jääb seniselt keskliidu kätte, lähem ettevalmistus aga eriliitide ülesandeks. Küsimusele, kas olümpiaettevalmistusega pole hilinetud, vastas K. Terras: „Nii väga ei ole hilinetud. Meie oludes oleks varem midagi kindlamat vaevalt saadud ette võtta. Kasutame ülejäänud aja võimalikult produktiivselt ja siis võime olla küllaldaselt kindlustatud Eesti väärilisele esinemisele Berliinis.“ K. Terrase arvates peab olema püüdeks Berliinis esineda võimalikult suurearvulisema atletide perega. Pariisi mängudest osavõtjate arvu — 40 — ei peaks olema raske ületada, kui olümpia-ettevalmistus areneb seda arvu väärivat rada.

Küsimusele, milliseks kujuneb keskliidu vahakord kehakultuuri sihtkapitali valitsusega, vastas esimees, et see küsimus olevat paratamatult kohe kerkinud üles. „Mina ei pea õigeks paralleelismi. Leiab, et kummalgi on oma eriuksanded lahendada. Varsti pärast minu valimist keskliidu esimeheks kutsusin kokku mõlema organisatsiooni esindajate ühise nõupidamise. Sellel oli arutamisel peamiselt keh. sihtkap. eelarve keskliitu puutuvas osas, ja, minu arusaamisel, jõudsin väga üksmeelsetele seisukohtadele. Tegevuse koordineerimise mõttes tuleb samuti nõupidamisi, millel loodame jällegi jõuda ühiste seisukohtadele. Lahkelisid tulevikus ei võiks ega ei saaks olla. Lähemal ajal tulevad valitsuses kinnitamisele kultuurkapitali uued põhimäärused, mis toovad reorganisatsiooni ka kehakultuuri sihtkapitali valitsuses. Üheks muudatuseks võrreldes

Eesti Spordilehe toimetajate vahetus

Eesti Spordilehe oktoobri- ja novembri-numbrite ilmumise vahemikul on meie lehe toimetaja kohalt lahkunud Oskar Lõvi, kelle asemele uueks toimetajaks on valitud Aleksander Adorf.

O. Lõvi lahkumise üle toimetaja kohalt tuleb avaldada tõsist kahetsust. Eesti ühe parima ajakirjanikuna ja suure asjatundjana spordi alal on O. L. olnud selleks, kes kahe viimase aasta vältel on pannud täsedasisulise aluse E. Spordilehele kuukirjana ja teinud E. Spordilehest ühe modernsemalt toimetatud ajakirja Eestis. Lohutuseks jääb, et O. L. on nõustunud kaastöötajana edasi töötama E. Spordilehes.

Uus toimetaja A. Adorf, kes käesolevast numbrist alates E. Spordilehele alla kirjutab, on pidevalt meie lehe juures töötanud kolm viimast aastat: 1932. a. tegevtoimetajana ja pärast seda kaastöötajana. E. Spordilehe alatiseks kaastööliseks on A. A. olnud 1924. a. saadik.

Toimetajate vahetus ei tähenda mingisugust suuna vahetust E. Spordilehes, pealegi kus toimetuse isiklik koosseis on jäänud muutmatuks. Seniselt edasi taotleb E. Spordileht Eesti spordiliikumise edu üha tugevamalt ja uuenduslikumalt.

senise korraga, on sihtkapitali valitsuste juhtimisele püsiva elemendi saamine. Kuid igal juhul, kas jäägu kehak. sihtkap. ta senisele alusele või saagu ta uue aluse, loodan kindlale kooskõlale.“

Kehakultuuri riiklikule alusele seadmise kohta ütles K. Terras, et ta kardab, et riiki kiputakse hooldaja ossa seadma. „Sport peab olema vaba seltskondlik üritus. Kas riik siiski peaks asuma hooldaja ossa, seda küsimust tuleb enne väga põhjalikult sõeluda. Võin öelda, et valitsuse ringkonnad on väga heatahtlikult suhtunud spordiliikumisele. Kui riik pole seni aineliselt vast küllaldaselt määralt saanud liikumist toetada, siis on põhjused olnud mujal. Tulevikus paraneb ka selles osas olukord.“

Jutuajamise lõpul tähendas esimees, et keskliidus praegu kavatsusel olevate ettevõtete ja sammude konkreetsemateks muutumisel tahab ta alati anda lähemat informatsiooni spordipressile.

Lõppmulje keskliidu uuest esimehest jäi säärane, et K. Terras on eeskätt tegude mees. Sellepärast ta ei raiska kavatsuste kohta enne sõnu, kui kavatsused kavatsuste staadiumist on kaugemale jõudnud. Et kavatsused tõesti tegudeks muutuvad, seda garanteerib meile K. Terrase isik. K. Terras on tõeliselt hea juht keskliidule ja kogu Eesti spordiliikumisele — see on spordiringkondade üldine veene.

A. Adorf.

Eesti Spordilehe jõulunumber

ilmub tavalisest suuremana 18. detsembril.

PLAYING ATTITUDE

„On hetkeid meie elus,“ lausub Schiller ühes oma väiksemas teoses, „kus meie natuurile taimedes, mine-raalides, loomades, maastikes, samuti kui inimlikule natuurile lastes, rahva ja ürgilma kommetes, mitte seepärast, et see meie meeltele mõnu valmistab, ka mitte seepärast, et see meie mõistust või maitset rahuldab (mõlema suhtes võib tihti vastupidine aset leida), vaid üksnes seepärast, et see on natuur, võime pühendada erilist armastust ja liigutavat austust.“ Inglaste Playing Attitude on tükk säärast meeldivat natuuri. Meie kõik tunne me mänguajet, mis meis endis ja kõigis inimestes peitub, isegi siis, kui nad sellest vaimselt — võib-olla oma kahjuks — üle on saanud. Kõigil rahvastel on oma mängud, kuid ükski suurtest modern-setest natsioonidest ei ole nendest selliselt arendanud välja eluvormi, rahvuslikku elustiili, nagu on seda teinud inglased. Nad annavad natuuri mängijalikele ajedele vaba tee, nad piiravad neid üksnes mängumäärus-tega, kuid nad ei takista nende loomulikku arengut. Mänguajade loomulik mõjulepääs on see, mis Inglise rahva karakterile on annud ta huvitavaima ja kindlasti ta poliitiliselt, kultuuriselt ja inimlikult kaaluvaima põhijoone: mängijaliku suhtumise elu kõigile probleemidele, haruldaselt lõbusa ja naiivse elufilosoofia, mis välismaisele vaatelejale nii sagedasti jääb tähelepanematuks ja nii sagedasti jääb arusaamatuks. Miski aga ei võimalda paremini haarata moodsat Inglismaad ja ta elu ning kultuurse arengu tendentse, kui arusaamine inglaste Playing Attitude'ist. Tuleb mõista inglaste spordi ja mängude psühholoogiat ja edasi seda omapärast põhivaadet, mis avaldab oma mõju kogu nende elus.

Playing Attitude on vaba kunstlikkusest. Inglise mängud ei ole „tehtud“, nad esijoones ei ole organiseeritud, nad on natuur. Nad on tärganud loomulike instinktide naiivsete väljendustena, kus meie neile ka iganes satuksime: spordis, draamas või muusikas. „Naiivsus, see on lapselikkus seal, kus ta enam ei ole oodatav.“ Schiller selle kirjutamisel ei mõtelnud inglastele, kuid ta ei oleks suutnud öelda midagi tabavamalt Inglise olemuse märkimiseks. Inglise keeles puudub väljendus kaaluvaima Inglise omaduse tarvis, mille tõttu tuleb selleks sõna laenata prantslastelt: naiveté! Prantslased tulid sellele sõnale vist küll igatsuses millegi järele, mida nad ise oma rahvas tunnevad küll ainult vähe. Inglise ei lakka olemast lapselikult naiivsed. Sport ja mäng avavad nende ala, kus nad vanaduseni võivad olla rõõmsad lapsed. Nooremata näida — ja seemiselt ka olla — kui seda normaalselt meie vanaisade ootuste ja kalendripäevade järele peaks olema, see on tänapäeval suureks ja tõeliselt mõnusaks rahvusvaheliseks moeks. See ei ole leiutatud Inglismaal, ta äkitselt tärkas sõja-aastate mõttetuna ajakulutamise ja liigselt respektaablite vanema aja inimeste veel mõttetuma silmakirjalikkuse äratundmisest. Vähe-malt meessugu Inglismaal juba kaua enne seda pärast-sõja-moodi oli teel sellele; boyishnessi, nooruslikkuse,

säilitamine näis inglastele juba ammust ajast väga saavutamisväärsena. Ka habemetus on üks sümptom, sest mis muu kui tarve noorena näida pani Aleksander Suurt, „esimest meest ilma habemeta“, habemenuga tarvitama?

Reaktsioon puritanismi raskemeelsele ajajärgule kindlasti mõjus võimsalt kaasa selleks, et tugevdada rõõmu hellenismist, rõõmu nooruslikust kauni keha kultuurist, antiiksest Playing Attitude'ist, draamast kuni võistluseni spordiarenil. See on inimlik natuur, mis endale teed murrab, tung vaba rütmi ja uue harmoonia järele keha ja vaimu vahetumängus. Ainult seal, kus läheb korda jääda naiivseks, ja ainult seal, kus läheb korda sporti kujundada lüüks kehaliste ja vaimsete mängude ketis, järelikult seal, kus rõhk ei asetata kunstlikule organiseerimisele ja üleorganiseerimisele ja kus ühtlasi ei satuta mänguajade peamiselt muskulaarsele väljendamisele, lühidalt: ainult seal, kus Playing Attitude saavutab rohkem kui vägeva löögi ja uue pöörase rekordi, on see harmoonia kindlustatud. Inglise rahvas on sellele lähedale jõudnud — oma viisil ja mitte ilma tõsisema vankumiseta. Minevikus oli puritanism — sagedasti ilma, et selles oleks teadlik oldud ja seda oleks tahetud — kardetavaim vaenlane naiiv-lapselise säilitamisele Briti vaimus. Praegusel ajal on eelkõige kommertsialiseerumine selleks, mis kõige enam kahjustavalt mõjub spordile ja mängule. Spordi alal Inglismaa esimesena leidis uuesti tee rahvapärasele ja loomulikule, kuid mänguajade ka kõigil muudel aladel hakkab rahvas end uuesti tundma öieti loomulikuna ja naiivina. See avab väga kaugele ulatuva perspektiivi, kuna naiiv-lapselik põhijoon on nagu kõik ürgselt loomupärane potentsiaalselt kunstiliseks jõuks. Ta on natsionaalse kultuuri üks allikaid. Inglise rahva väärtuslikuim vaimline ja kunstiline looming on olnud juurdunud alati vahetult rahvas eneses, Inglise kunst on üksnes harva lakanud olemast rahvapärane. Selles on ta piirduvus, kuid ühtlasi ka ta kindel väärtus. Playing Attitude on ühendav lüli.

Naiiv-rõõmus eluvaatlemine endastmõistetavalt tõmbab vaimlisele loomingule teatavad piirid. Kuid oluline on, et rahvas seas loobumine tarbetust vaimlisest problemaatikast väga sagedasti omab loomulikud põhjused: nimelt see temperamendi naiivne kergus, see Playing Attitude elu suhtes, see instinktiivne naturaiaje, mis elu enesegi teeb mänguks ja sotsiaalse ning poliitilise saatuse kõigi löökide üle ainulaadse kindla-meelsusega näib trotsivat.

Playing Attitude, mängijalik suhtumine ja käitumine, on Inglise rahva varustanud omadustega, mis võrdset väärtuslikud ja mõnusad: suurepärase huumorimeel, mis elu ikka jälle talutavaks teeb ja mured naerusse uputab, ja kõrgeid sotsiaalsed ja karakterlikud voorused, mis sisalduvad mõistes Team Work, see tähendab koosmängu meeskondades, ja Fair Play.

Kui hävitada inglaste mänguajade, siis hävitatakse

ka natsiooni vaim. Võib-olla võidakse lahutada keha ja hing — kuid mitte siin maailmas. Inglismaal isegi kirikuvürstid käsivad tennise-reketeid või muid spordiriistu. Riigis, kus säärast toimetatakse, vähemalt taotletakse vaimu kultuuri ja kehalise tegevuse tasakaalu. Kõik kokkuvõetuna: tasatõlgemine esimesele on õnnestunud. On ühekülgseid, armetuid spordinarrre Inglismaal, kes oma elus teavad mitte miskist muust kui spordist ja kes sellest suudavad eksisteerida. On üksikuid teisi, kes üksnes oma vaimu elgusest elavad. Kuid nii esimesed kui teised ei ole tüübilised Inglismaa kohta. Tõeliselt inglisepärane on mõlema segu. Sport ja mäng on Inglise elu lahutamatud koosseisuosad.

Inglise sport on rahvuslikuks institutsiooniks. Sport ja mäng degenerereeruvad, kui rahvas läheb lahku kahesse laagrisse: need, kellele sport on tarve, ja need, kes endid tunnevad liig kõrgetena ja vaimsetena, et huvitada lihaste mängust. Inglise õpetlased, kunstnikud, riigimehed käsivad golfilööjat või reketit ja hobuste-võiduaajamistel ning jalgpalli-tribüünidel näeb tosinatena kirikuõpetajaid. Riigijuhid omaksid masside suhtes vähe inimlikku külgetõmbavust, kui nende, riigijuhtide, kohta märgataks, et nad endile liig tähtsatena või pühadena tunduvad selleks, et elada nii, nagu seda teevad loomulikud inimesed. Kuningas ja kuningakoja liikmed näitavad endid spordipubliku massides mitte ainult selleks, et üldises vaimustuses odavaid loorbereid endile lõigata, vaid seepärast, et kuningas ja ta pojad on kõigest sellest tõeliselt huvitatud. Stanley Baldwin ei ole praegu küll enam mingi suur sportlane, kuid siiski veel hea pealtvaataja; ta piip ja see endastmõistetavus, et ta rõõm värskest õhust on piiritu, suurendavad tema populaarsust. Lloyd George on püüdnud brillerida golfimängijana. Lord Balfour, vanaaeline ja riigi suuri vaimusid, ei puudunud üheltki suurelt tennisturniirilt. Istus seal terved pärastlõunad ja hoolimata oma eest mängis ka ise usinasti. Lord Birkenhead, sigariga või ilma, mängis samuti rõõmu ja temperamendiga. Winston Churchill ei hābenenud vahete-vahel kukkuda hobuselt. Macdonaldi kohta on teada, et tema Schoti golfiklubi sõja ajal teda tema poliitika pärast ajutiseks kõrvaldas oma liikmeskonnast. Ikka: ka Macdonald tunneb rõõmu mängust ja spordist, ja sarnanevalt temale tunneb seda ka

enamik tööerakonna juhtidest. Lord Grey on kuulsaim Inglise kõigest õngesportlastest. Londoni piiskop, vana mees, kes reisis ümber maailma, tõestas omal ajal ameeriklastele täiuslikult, et inglased, kuigi nendel ei ole välja panna meest, kes suudaks lüüa Tildenit (see oli mõne aasta eest), on siiski ainulaadseks spordirahvaks; sest milline teine piiskop maakeral oleks tublilt suutlik osa võtma exhibitionsioonmatschist, milles reket on Helen Willsi käes?

Ja kellele töö või vanadus keelab endal mängimise, see on ometi varemalt harrastanud mingit sporti või ta teab vähemalt, milles asi seisab, ta tunneb endas vana spordivaimu, ta omab sidemed, väärtuslikud sidemed eluga ja noorte tegevusega. Ta on noortega ise noor — vaimselt. Inglismaal ei ole mingit absoluutset distantsi: isa ja poja vahel, õpetaja ja õpilase vahel, ja isegi ettevõtja ja töölise vahel, sest mis ka ei võiks neid lahutada, kuid seejuures rõõm mängust ühendab neid ikkagi.

Inglismaa koolides rahuldav arv „oars'e“, aerusid, mis auhindadena on võidetud, või mütse, mis tõestavad osavõttu suurtest võistlustest, asendavad „honours'eid“, õppetööde auhindu, mida õpilased peavad saavutama mitte vähem tulise püüdlikkusega, kuid vähemal määral lõbusasti. Jah, seistakse koguni teelahkmel, kui üliõpilasena tuleb küsimusesse, kas Cambridge'is taotleda pääsu liikmeks varumeeskonda suurele kaheksale, kes iga aasta Themse'il Londonis sõuab Oxfordi vastu, või valmistuda eksamile. College'ite juhtidel ei ole seks puhuks nõuannet, nad soovivad üliõpilastel talitada oma parema äratundmise järele — nad on veendunud selles, et noormees, kel on eeldusi saada atleediks, teeb paremini, kui ta spordi alal hiilgab, kui ta selle asemel vaevaldaselt ja tagajärjetult „teaduses“ dileteerib. Elu algab ju pärast studiumi lõpetamist ja suured ülesanded, mida Empire oma mitmekülgse pioneertiõõga pakub, nõuavad sageli palju rohkem tugevaid, täisenergilisi karaktereid kui õpetlase tarkust. Kellele õppimine ei sobi, see jätku see — leidub ju küllalt teisi, kes valvavad, et igavene tuli ei kustu. Poolharidus ei kuulu Inglise ideaalide sekka.

Inglise parimad mehed ühendavad keha arenemise vaimu arenemisega. Kui tüübilised Inglise muskliinimesed vaimse elu suhtes endid sagedasti hermeetiliselt sulgevad, siis vaimutöölised — kui tahetakse tüüpiseerida — läbisegi ei ole sugugi mingid toaõpetlased; sport etendab nende elus enamasti väga tähelepanuväärset osa.

Vaimuinimeste kaasamõjumine ja -tõõtamine on mõjuvamaks põhjuseks, mis pärast sport ja mäng Inglismaal säärasel määral on võinud saada rahvuslikuks elustiilik. Ja põhjuseks sellele on jällegi see tõsiasi, et mängurõõm, mänguajaj, Playing Attitude, on ingllastel veres.

Inglismaal on tõeliselt rahvuslik spordielu ja riigi parimad vaimud on käinud läbi selle elu koolist. Inglane on lojaalne õpilane, ta ei unusta seda kooli, ta jääb kogu oma eluea kestes tänulikuks spordile, ta jääb spordi sõbraks ning edendajaks, olgu ta siis minister, olgu ta siis suurpanga president, olgu ta siis lord, või olgu ta siis lihttööline.

USA suurteam, kes möödnud suvel võistles Skandinaavia-s. Keskel imposantsena kujuna kuuliviske fenomen JACK TORRANCE.

Kümme itaallast üheteistkümne inglase vastu

Inglise ja kontinendi jalgpallisuhed uuesti teravnemisel.

Inglise spordipressi arvamised Inglise-Itaalia matschi puhul ei ole kontinendi-meeskonnale kaugelki nii soodsad nagu see oli omal ajal Inglise-Austria matschi puhul. Austria kaotas Londonis teatavasti 3:4, seega nüansi võrra napimalt kui nüüd itaallased. Austerlased said siis inglasele kuulda kõrgeimat kiitust, kuid nüüd itaallastele inglased teevad etteheiteid, et itaallastel on hoopis teine arusaamine mängumäärustest kui inglastel. Inglise kriitikute ühikud nõuavad koguni seda, et lähemas tulevikus Inglismaa enam ei peaks maavõistlusi kontinendi esindajatega.

Kontinendil juhitakse tähelepanu sellele asjaolule, et säärase arvamiste avaldamisega inglased katsuvad pehmedada seda halba muljet, et Inglise oma üheteistkümne mängijaga suuremalt kui 3:2 ei suutnud võita kümme itaallast. Kuid igal juhul tundub nii, et viimane suurmatš on rohkem mõjuv Inglise eemaldumise süvendamisele kontinendist kui lähene-misele.

Kogu Euroopa spordipressi on Inglise-Itaalia matschi järele sattunud ränk eksitus. Arusaamatuse ja osaliselt ka udust tingitud halva nähtavuse tõttu kohe ei märgatud Itaalia th. Monti lahkumist väljalt. Seetõttu ilmus peagu kogu ajakirjanduses teade, et Monti lahkus mängust 18. minutil, tähendab, siis, kui seis oli juba 3:0 Inglise heaks.

See on aga eksitus! Monti oli võistlusvõimetu juba esimesel minutil, ta katsus küll edasi mängida, isegi tõrkus väljalt lahkumast, kuid seejärele lahkus väljalt ikkagi juba 4. minutil, nii et itaallased kogu matschi sooritasid tegelikult kümne mehega. Selle asjaolu tõttu loomulikult muutub kogu pilt sellest võistlusest ja selle itaallaste kümne mehega mängimise tõttu muutub mõistetavaks see, et inglased läks kohe alul korda saavutada erakordset edu. Hiljem selgus, et Montil on jalalumurd ja ta tõeliselt ei olnud võimeline võistluse jätkamiseks. Versioonid vigastuse põhjuse kohta on väga lahkuminevad. Itaallaste poolt seletati hiljem, et vigastus tekkinud ühe Inglise mängija jalalöögist.

Mis lausuvad Inglise lehed?

„Morning Post“ kirjutab: Kui mängijad väljale ilmusid, jooksis väljale üks kaasa sõitnud itaallastest, kellel kaenlas oli lipp. Selle lipuga ta tõmbas nii võistjatel kui ka kohtunikul üle näo. Kohtunik selle ootamatuse tõttu peagu kaotas endavalitsemise. Kui üksnes selle numbriga asi oleks lõppenud, kuid ei — Itaalia mängijad jätkasid edasi sealt, kus pealtvaatajad lõpetasid. Inglise mängija Drake sai lööke näkku, mida kohtunik arvatavasti ei näinud või ei tahtnud näha... Matschi tuli üleliia sagedasti katkestada, kuid ometi ei olnud sellest veel küllalt. Inglise võit oli teenitud, kuigi ollakse arvamisel, et Itaalias Itaalia kohtunikuga selle matschi oleks võitnud Itaalia. (Ka inglased oli rohkesti vigastatud. Hapgood sai ninaluumurru, Broocksi käsi tuli röntgeniseerida. Itaallaste tõhusamaks mängijaks oli vv. Ceresoli, kuigi ta lihtsaimaid aktsioone täiesti ülealuselt komplitseeris. Meazza oli suur tšenterforward.

„Sporting Life“ lausub: Õigustatult tuleb öelda, et mängu au kuulub enamikus itaallastele. Inglise meeskond mängu esimestel minutitel näitas mängu, millist temalt unistustes oodatakse, kuid mida temalt ainult väga harva on näha saadud. Itaallased peagu ei saanudki palli.

„Times“: Monti puudumise tõttu võiks veendumusele jõuda, et itaallased kaotasid õnnetul kombel. Kolm värvavat järel olles ainult kümme mehega kaks värvavat tasa teha, selleks on vaja vahvust ja endakindlust. Itaallased

lased näitasid, et nad on mitte üksnes head mängijad, vaid omavad ka võitlusvaimu.

„Daily Express“ kirjutab esiküljel: „Mitte iialgi enam!“ ja märgib, et see oli üks neetud pärastlõuna Highburys. Pealtvaatajad maksid piletiraha selleks, et näha jalgpallimängu Inglise ja Itaalia vahel. Kuid see, mis nad said näha, oli nügimise, löömise, meeste takistamise, fouli-mängu ja kõigi võimalike foulide demonstreerimine, mida tõelises jalgpallimängus ei tohi ette tulla. Selle matschi põhjal võis omada veendumuse, et Briti meeskond kontinendil ei mängi hästi. Seni kui kontinendil jalgpallimäärustest kinni ei peeta, Inglise liit ei peaks mängima kontinendi meeskondadega. Mängijate takistamine, nagu seda harrastatakse kontinendil, on määruste vastane. Kui niisugused määruste rikkumised toimuksid Inglise karikafinaalis, peaks kohtunik väljalt kõrvaldama vähemalt neli mängijat. Rootsi kohtunik Ohlsson Inglise-Itaalia matschil dikteeris vähemalt kaks korda rohkem vabalööke kui neid tuleb ette kolmel Inglise esivõistluste-matschil kokku. See matsch oli jalgpalli-tragöödiaks.

„Daily Herald“: Ainult kümne mehega väljal löi Itaalia Inglise meeskonda teisel poolajal 2:0, nii peab algama kirjeldus selle matschi kohta. Teine poolaeg oli inglastele otse häbistav. Siis võidetud näitasid mõjurik-kaid saavutusi, eriti nende vh. Bertolini mängu lõpul üllatas oma haruldase värskusega. Itaallased tegid väga palju foule. Seda tuleb võib-olla kirjutada nende lõunamaise ärrituse kontosse.

„Daily Mail“: Selles on pealkirjaks: „Kümme vigastatud Inglise meeskonnas“. Jalgpallilähing Itaaliaga. Hapgoodi nina murtud. Itaallased vigastatud. Üheteistkümnest inglasest kümme ei ole võimelised laupäeval osa võtma oma klubide esivõistluste mängudest. See tähendab, et peale värvavaht Mossi kõik Inglise mängijad said rohkem või vähem vigastada. On võimatut kontinendi ja Inglise mängijate vaateid mängumääruste suhtes kooskõlla viia. Itaalia kaitsel olid kõik abinõud õiged, ka ebafairid, et aga vastaseid tõrjuda. Itaallased hüppavad vastasele peale, tõukavad, hoiavad tagant kinni ja vastase takistamiseks haaravad kas või kaelat kinni. Kohtunik oli hea, kuid tal osutus lihtsalt võimatuks kõigi määruste rikkumiste märkimine. Itaallaste suhtes tuleb tunnustada, et nende forvardid omavad suure löögivõime, et nad mitte sarnaselt kontinendi teistele forvarditele ei näita tosslöögikesi, vaid igast situatsioonist pommitavad.

TALVESPORDILIIDU AASTAKOOSOLEK

peeti novembri keskel. Liidu tegevuskavas on ette nähtud kaks maavõistlust, mis mõlemad toimuvad Eesti pinnal: jääpallis Soomega Tallinnas ja kiiruisutamises Lätiga Tartus. Eesti kiiruisutajaid kavatsetakse saata veebruaris Helsingis peetavatele kiiruisutamise-euroopavõistlustele. Soome palliliidu esimehele E. von Frenckelile ja Porvoo linnapeale Luutikaisele otsustati annetada teenete eest liidu rinnamärgid. Arvete seisul 524 kr. oli liidu tegevusaasta puudujääk 248 kr. Eeloleva aasta eelarve on tasakaalus 1.420 krooniga.

R. Sauer ja A. Kink valiti juhatusliikmeteks tagasi. Juhatusse koosseis on järgmine: esimees E. Lepp, abiesimees R. Saulman, sekretär R. Sauer, abisekretär J. Tohver, laekur A. Kink ja usaldusarst dr. A. Hirv.

EESTI VÕIMLEJAD

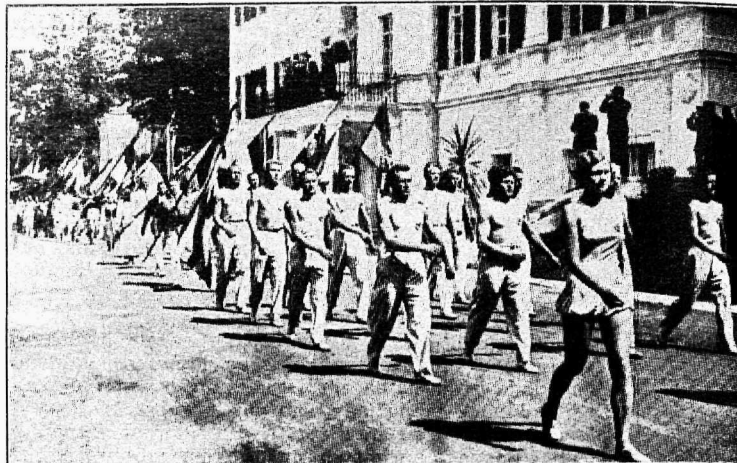
on nimeks tutvustamis- ja propagandabroschüürile, mille on välja annud Eesti Võimlejate Liit.

Broschüür on nägusa välimusega ja ühtlasi, mis eelmisest tähtsam, tõeseda sisuga. Tuleb soovida ja oodata, et Eesti Võimlejate Liit vastavalt oma esimesele väljaandele oleks edukas ka võimlejate organiseerimisel ja õpetamisel. Nagu Eesti Mängud tõestasid, on meil, eriti provintsis, võimlemisel palju rohkem pinda, kui seda juleti eeldada. Kui Eesti Võimlejate Liit oma lähema kahe aasta tegevusega jõuab kindlamalt koondata 5000 võimlejat ja nendega esineda järgmistel Eesti Mängudel, siis on ta tulnud toime väga hinnatava suursaavutusega meie kehakultuuri-liikumise arendamisel ja hoogustamisel.

Seni oligi jäänud lahtiseks küsimus, kelle ülesandeks jääb võimlejate ettevalmistamine järgmisteks Eesti Mängudeks. Möödunud E. Mängudel oli selleks teatavasti Eesti Spordi Keskliit, kes oma suure ülesandega ka tuli toime üldsust täiesti küllaldaselt rahuldavalt. Kuid vist ei saanud mõeldavgi olla, et Eesti Mängude võimlemisliku külje ettevalmistamine peaks alatiseks jääma E. Spordi Keskliidu ülesandeks. Keskliit arvata- vasti jääb edasi juhtasutuseks Eesti Mängude üldise korraldamise alal, kuna aga ettevalmistus erialadel jääks eriliitude ülesandeks, nagu see eelmistel E. Mängudel oligi kõigi alade suhtes peale võimlemise, kuna sel alal meil seni puudus oma eriliit.

Eesti Võimlejate Liidult on ilmunisel veel kaks suuremat käsiraamatut — Naisvõimlemise põhijooned ja Meesvõimlemise põhijooned. Seega uus liit esineb meie spordiliitudest kõige suurema kirjastajana.

Seda märkinult ei saa lisaks sellele jätta märkimata veel seda, et meil spordikeskorganisationsioonid seni

EESTI MÄNGUD. Võimlejad defleerivad riigivanemale Kadrioru lossi ees.

ei ole küllaldaselt tähelepanu pööranud propaganda-broschüüride ja käsiraamatute väljaandmise tähtsusele ja tarvidusele.

Praegustest regulaarsetest väljaannetest — Eesti Spordilehest ja Kehakultuuri aastaraamatust — on vähe. Mujal, kus vahest ei olegi midagi küllalt tähelepanuväärset tutvustamiseks ja propageerimiseks, propageeritakse ja tutvustatakse lähemalt oma vähestki. Nii näiteks Jugoslaavias, kus sealne Lakoatletski Savez (kergejõustikuliit) on annud välja väga nägusa, kriit-paberile trükitud broschüüri, milles ühes meistrite suu-repäraselt väljatöötatud piltidega on Serbia ja Prantsuse keeles avaldatud hooaja parimad tagajärjed ja Jugoslaavia rekordid. Need hooaja parimad tagajärjed ise on aga, näiteks, järgmised: 100 m — 11,2; 400 m — 52,7; 1500 m — 4.13,4; kõrgus — 1,81; teivas — 3.44; kuul — 14.24; ketas — 43.42; oda — 55.68 jne.

Meie Ekraveliit (näiteks ja mitte kallaletungiks toodult) oma, nendest palju kõrgeklassilisemaid hooaja-tagajärge, mis maailmas tõeliselt laialdasemat tähelepanu võiksid äratada, seevastu seni ei ole maailmale teatavaks teinud, kuigi see Ekraveliidu, meie spordi ja meie kodumaa tutvustamise huvidel oleks täieliselt tarviline.

E. Spordilehe käesoleva numbri kaanepilt on TSK poolt väljaantavast ja lähemal ajal il-muvast uuest

Spordimagasin^{ist}

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TEL. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

Ameerika ja olümpiamängud

Ameeriklaste suur saavutusvõimsus. — Olümpiamängude mõiste on ameeriklastele püha. — Spordis hinnatagu eeskätt inimese tublidust, natsiooni teises järjekorras.

USA stardib Berliini olümpiamängudel, nagu ta seda on teatanud Saksa olümpiakomiteele. Sellele, näiliselt endastmõistetavale teatele olgu selgituseks, et USA osavõtu-küsimus oli mõnda aega tõsiselt suure küsimusmärgi all. Ameerikat, nagu peagu kogu maailmagi, alarmisid Saksamaal asetleidnud teatud rahvuste tagakiusamised. Ameerika olümpiakomitee ei olnud kindel, et tagakiusamised ei kandu üle ka olümpiamängudele ja sellepärast jättis ta oma osavõtu küsimuse seni lahtiseks, kuni Saksa garanteerib kõigi sallivuse olümpiaväljadel, vaatamata kellegi rahvusele või rassile. Nüüd nähtavasti on saadud Saksalt garantii, ja Ameerika stardib.

Tegelikult oleks USA Berliinist ära jäänud väga raske südamega, sest... USA ja olümpiamängud on nagu lahutamatud. Ja seda juba modern-olümpiamängude korraldamise mõtte tärkamisest saadik. Juba sel ajal, millal noor parun Pierre de Coubertin, kes nüüd on 70-aastane, Euroopa rahvustega oma idee kasuks alles pidi võitlema, olid idee tulisemateks poolehoidjateks jänkid. Kuulsa prantslase suureks sõbraks oli president Theodore Roosevelt, kes muuseas öeldult, oli innukamaid spordiõhutamajaid ja sellisena juba 1906. a. koostas ameerika jalgpalli määrustiku. Koos teiste kaasmaalastega võimaldas Roosevelt de Coubertinile Uues Maailmas pika õppereisi, mille vältel prantslane jänkidele selgitas oma suurt ideed, s. t. olümpiamängude rajamist.

Ameeriklased on kõigist olümpiamängudest järjekindlalt osa võtnud ja sama järjekindlalt oma suurele kodumaale võitnud lõviosa kõigist olümpialoorberitest. Nagu imetegu ja nagu ennustus järgnevale pikale võitude-seeriale oli Ameerika esimene olümpiaõvit, mille 1896. a. Ateenas saavutas kettamees Garrett. See jänki ei olnud ketast varem üldse kätte saanud (Ateenasse sõitis ta kuulitõukajana), kuid oma elu esmakordsel heitel lendas see riistapuu ta käest 29.15 m kaugusele. Ühtlasi kaugemale, kui sellega toime tulid greeka karjased ja talupojad, kes ketta käsitamises olid eriti vilunud ja kettaheite võitmise olid teinud rahvuslikuks prestiiži-küsimuseks. Ketast oli ju ometi greeklaste kodumullast väljakaevetud spordirüüst ning Vana-Greeka tähtsaimaid olümpiaalasid...

Palju on mõistutatud jänkide kõrge sportliku saavutusvõimsuse üle. Jänkid on jällegi kuidagi erinevad kui inglased, kuigi sport on viimastele väga karakterseks omaduseks, nagu seda on analüüsitud E. Spordilehes. Ameeriklaste juures on tegemist väga mitmesuguste asjaoludega. Ameeriklased on rahvas, kes on alles noor ja terve. Ameeriklased on võrsunud sääraustes tingimustes, mis eurooplastele kaugeltki kättesaamatud. Ameerika noorsoos tundub midagi roht-

laante ürgmetsikust, ürgjõudu. Ameerika noorsugu omab murdmatu natuurjõu ja terved instinktid. Sellega on seletatav ka ameeriklaste suur mentaliteet, milles püüe suursaavutustele eriti hinnatav. Selles on sama enda-maksmapanemisevaim, mis omal ajal tiivustas vanu pioneere Ameerika vallutamisel. Selle kõigeiga seltsib — jällegi pioneeraegadest saadik — suur seltsimehelisus ja ligimesele appitõttamine.

Et lõplikult mõista jänkisid suurte sportlastena, peab lisama, et väga tähtsat osa on mänginud ka koolide suur sporditraditsioon. See on osaliselt Inglise pärandus, kuid siivendatud ka Euroopa teiste rahvuste sisserändajatelt. Vanaaegsete Ameerika spordikuulsuste seas, kes õppisid ameerika ülikoolides, on paljud pärit Iirimaaalt, ka Skandinaaviast ja Saksast, missugused rahvused on praegugi kuulsad oma suure sporditalendiga. Kui tarvitada sõna „ristisugutsus“, siis on viimasega nii paljugi seletatav, miks jänkid on nii elu- ja saavutusvõimas rahvas.

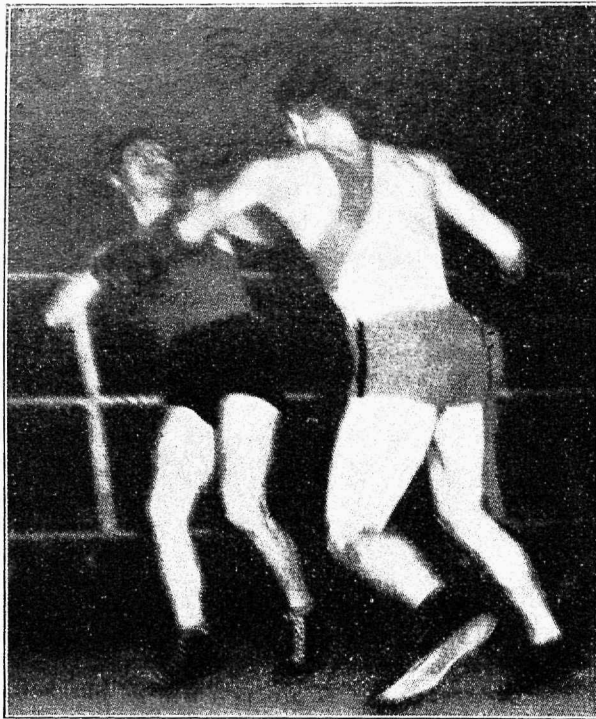
Ameerika n.-ö. spordinärv pesitseb ülikoolides (college'is). Nendesse koguneb üle kogu maa andekaim osa noorsoost, mitte et üksnes kustutada oma teadusejõudu, vaid ka selleks, et ülikoolide toredas ühiskonnas end igakülgsest välja arendada. Sport on sundaineks Ameerika ülikoolide igas fakulteedis. Ülikoolide staadionid, mänguväljad, välis- ja sisebasseinid, võimlad jne. on väga suurepäraseid. Mõne ülikooli, näiteks Harvardi, aastane rahaline läbikäik spordile ületab ühe miljoni dollari! Ülikoolid kasvatavad jänkisid võimsateks sportlasteks.

Oma fenomenaalsete spordisaavutuste eest võlgnevad ameeriklased süiski suurt tinnu veel coachidele, s. o. treeneritele, kelle teadmised oma spetsiaalaladel on rohkem kui professorlikud. Omaaegsete suuratleetidena on coachid nagu oma kodus mitte ainult esmaklassilise tehnika külgepookimisel oma õpilastele, vaid veel suuremad meistrid inimeste tundmises ja oskuses, kuidas kellestki keda teha ja kuidas luua seda meeletu, millest sõltuvalt nende boyd on õigel momendil suursaavutuste vormis.

Ameerika on maailma alati kohutanud oma „uskumatute“ maailmarekordidega ja piiri sellele ei näi tulevatki ja ei tulegi vist. Tuletame vaid meele Jack Torrance'i 17.40-ist kuulitõuget, mis kuulub „üli-üliinimikkude“ saavutuste läiki. Või tuletame meele Walter Martyt, kes hüppas 2.07,1 kõrgust ja seega ähvardab ühe-sülla-piiri (213 sm). Jooksudes 100—1500 m, kaasa arvatud ka kõik tõkkejooksud, on kõik maailmarekordid ühe väikese erandiga (800 m) jänkide nimel. Stanfordini ülikoolist Ben Eastman omab 440 yardist

Rusikamoraali JA poksifilosoofiat

Ungari kuulipildujad ja Westfaalia kahurid. — Poksiliidust ja raskejõustiku intensiivsusest.

POKSIMOMENT VÕISTLUSTELT UNGARLASTEGA
N. Kapustin ja ungarlane Sziszar 3. roundil. N. Kapustini löökidest groggyna on ungarlane laskumas põrandale, kus ta teatavasti simuleeris madallööki saannt.

Momendil seisab meie raskejõustik näiliselt teelahkmel. — Noorim raskejõustiku-haru — poks — on oma vanematest velledest muutunud seevõrra intensiivsemaks, et maadluse ja tõstmise kõrvutamise poksiga ei tule kõne allagi. Samal ajal kui Tallinnas on peetud ühed tõste- ja ühed maadlusvõistlused, on poksivõistlusi peetud juba viis korda, neist ühed koguni kolmepäevase kestvusega. Ainukegi tõstevõistlus on koos korraldatud poksiga!

Seejuures on meid külastanud juba kolme rahvuse (Saksa, Ungari, Läti) poksijad, nähe, milline varasügisega kohta osutub peagu harukordseks. Kõigilt on suudetud midagi õppida, omatud uusi kogemusi, suudetud end valmistada otsustava kohtamise jaoks Soomega. Maavõistluse numbriliseks viigistamiseks tänavu erilisi lootusi pole, kuna võistlus toimub Soomes ja vellel sama hoolega end ägeda rusikalahingu jaoks viimistlevad.

Kui sellane võistluste ja üllatuste tihedus jätkub, tohiks loota, et kevadeks poksiks suure hüppe võrra

oleme edasi jõudnud, ületades paari aastavahemikuga saavutatava edu ühe hooajaga. Vägaagi tõenäoline on (kui arvestada seniseid sümptome), et raskejõustiku liit elab üle oma esimese pereheitmise, mille ainukeseks loogiliseks tulemuseks oleks poksiliidu asutamine. See on küll väga julge samm, ent uusi sihte ja suhteid võib selgi juhul vägaigi optimistlikult loota.

Tänavune poksisesooni hoogus algus lubab ennustada parimat, kui too ind vahepeal mitte ei jahtu. Kõige pidurdavam poksia arengule on üksikute

kuni peagu 800 meetrini mitte vähem kui kaheksa maailmarekordi. See on saavutuste saavutus, mis väga lähedane Nurmi omaaegsele rekordide rekordile. Kes kunagi on lähemalt tutvunud ameerika röömu- ja huumoriküllaste boy'dega, need teavad, et jänkid ei tunne mingisugust aukartust ükskõik kui võimsa saavutuse ees. Nad usuvad seda ikkagi purustada.

Lõpuks märgime, et sport on ameeriklastele suur pühadus. Spordivõimsusega mõõdavad nad oma rassi eluvõimsust ja teevad kõik selle tõstmiseks üha kõrgemale. Püha on ameeriklastele ka olümpia mõiste. Olümpiamängud on ameeriklaste silmis kogu maailma rahupühadeks. See oli Gene Tunney, kes ütles, et olümpiamängud olgu samaks rahu sümboliks, nii nagu see oli Vana-Greeka olümpiamängudel. Ta nõudis, et olümpiamängud tulevad täieliselt vabastada natsionalismist. Tähtis on eeskätt inimese tublidus, natsioon tulgu teises järjekorras. G. Tunney tähtsate põhilauseetega tutvunult mõistame meie ka seda, miks Ameerika nii kaua viivitas Berliini olümpiamängudele üles-

andmisega. Sest karta oli sakslastelt natsiooni ettepoole nihutamist inimese tublidusele. Veel ühe illustatsioonina Ameerika suhtumisest olümpiamängudesse kui rahu sümbolisse olgu see, et kui 1916. a., millal olümpiamängude korraldamine oli usaldatud Saksale, kuid lahtipuhkenud maailmasõja tõttu nende korraldamine Saksamaal osutus võimatuks, prantslased oma metropolis tahtsid korraldada ase-olümpiamängud ilma Saksamaa ja viimase lütlaste osavõtuta, oli kindral Pershing see, kes nende mängude nimetusest tõmbas maha sõna „olümpia“. Ei saanud ju 1916. a. juttugi olla olümpiamängudest kui rahusümbolist, sest maailmas valati massiliselt üksteise verd.

Inimese tubliduse eeskätt hindamine — see on põhimõte, mille austamist ka Eestis tuleb süvendada. Meie peame aru saama, et see lütlane, kes nõiama hästi jookseb või poksib nagu eestlane, pole ka inimesena temast taga. Selle põhimõtte austamine on eriti tähtis rahvusvahelistel võistlustel, kus lopsakaid õisi kipub ajama schovinism.

Hotell-Restoran-BAAR

Tallinnas

Viru 24 „EUROPA“ Tel. 467-01

Parim BAAR on Europa's

Igal õhtul

konserit-kabaree

nööringis tähtede liigne ja sihitu hiilgamine või teadmise levimine, et üks poksija on võitmatu või on siis vaid üksainus mees, kes teda suudab võita. Säärane väärnähe süveneb veel enamgi, kui paljud mehed omavahel võistlusest ei julge laskuda, vaid sihilikult sellest loobuvad. Võitmatuse oreooliga, mida poksijad omavad, võib hirmutada küll enim lapsi kui küpset nahkindameest. Kõige suuremaid üllatusi on nööringis üle elanud just need „võitmatud“. Juba seepärast, et ükski poksija pole võitmatu.

Rööding, meie ammuuagene „teine mees“ kergekaalus, pidi k.-o. kaotuse vastu võtma noorelt Raadikult, Röödingu enda ütelse järgi saanud ta oma elu suurima „põraka“ tolle poisi käest. On surmkindel, et samasuguseid põrakaid veelgi mõne noore poksija rusikais on. Kapustin Reinke vastu tõendas seda üsna selgelt, lüües teda k.-o. — mitmekordse Eesti meistri ja sisuka võistleja, kes pealegi tänavu seisab võimete tipul. Loogiliselt järeldades peaks järgmine ohver olema Evald Lukkin, ent ei tea, kas too tuleb võistlema, kui kuskilt kerkib mõni üllatuslik raskekaallane? ..

Ja vahest ongi hea, kui vana poksija kaotab. Saab uut treeninguhoogu, niiõelda rusikad (või hambad?) risti ületab iseenda, pannes end noorte hulgas jälle maksma...

Tallinnat tänavu külastanud kolmest poksirahvusest pean võitlejalikumaiaks westfaallasi, kelle suur sisu ja rahvusvahelise tasemega kool kipuvad ületama isegi ungarlaste peenmehaanilise stiili. Ungarlased on kogu oma temperamentide rakendanud punktide noppimise teenistusse, sakslased aga üritasid vastase tervisele kardetavaks minevaid ataaake. Sakslane poksiringis ungarlaste vastu — too meenutaks kahuri duelli kuulipildujaga.

Jälitades ungarlaste lähemalt, võis neid tõsiselt pidada punktinnoppimise virtuoosideks. Nii Szabo kui ka Kiss ja Benacsi — sooritasid seda ääretu täpsusega, näis, nagu oleks nende rusika külge kinnitatud sihik, seevõrra hästi maandusid löögid — kuigi mitte alati sisukad. Ent ometi pidi Hendrikson Szabo käes käima põrandal: mees võttis alguses juba valetehnika, tahtes suure trügimisega ungarlast ära lüüa. Ent ta sai vaid esimese ringi oma kasuks — ja lõppeski vastupidavus...

Ideaalset poksijat võikski nii endale kujutleda, et tal on sakslase sisu ja ungarlaste täpsus, meie meestel poleks nii väga raske selleni jõuda. Sisu on meestel palju, aga kool on kohati puudulik ja vanamoodne, ungarlaste kooli saavad omale nüüd lätlased — Szabo asub neile ju treeneriks. Häda siis meie meestele...

Tänavused lätlased olid siiski hulga paremad mullustest. Dolzinger, Drenger, Tjasto on juba tõelised

poksijad, samast klassist, nagu mullu olid Matisons ja Posdnjakov. Vaid taktika on neil puhtlätlaslik. Edukalt tarvitasid seda Tjasto Nielenderi ja Litchen Kuura vastu. See on sellane, et tuleb end kaks ringi peksa lasta, hädaohklikkudel momentidel keerata vastasele selg, palju klintschida ja alles kolmandal ringil, kui vastane end tublisti väsitanud on, hakata peale tungima. Jah, eelpool kõneldud kahe matschi lõpul näis küll, et lätlased on võitjad, punktikohtunike arvamine oli aga sootuks erinev. Isegi väga lihtne on välja arvestada, et kui lätlane on kaks ringi peksa saanud ja kolmandal ise peksab, siis on kaks ringi ikkagi eestlase ja vaid üks lätlane — järelikult on võit eestlasel. Vanasõna: „kes pärast naerab, naerab paremini“, pole siin küll paikapidav. Isegi sealpool lahte ollakse teisel arvamisel (Koivunen-Misleri matschi 1932. a. maavõistlusel Helsingis, kus Misler viimasel ringil oli ülihea, ent kaks eelmist — kaotas. Ja sellega ka nagu matschi).

EBAAUS MATSCHI-LÕPP

Ungarlane Sziszar väänleb põrandal, simuleerides maldalööki saanut.

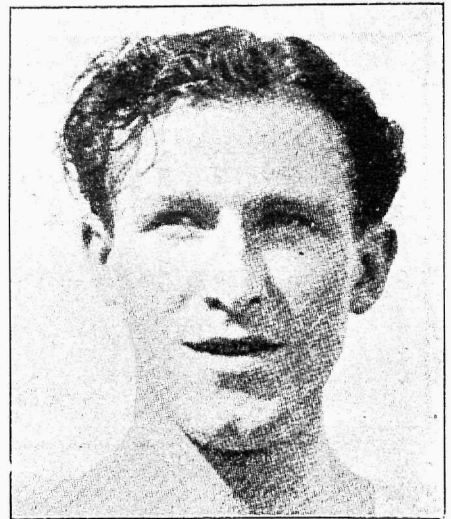
Staadionirekordid

Tänavusel kergejõustikuhoopajal uuendati Tallinna staadioni rekordidest viis: 800 m-s, kolmikhüppes, ketta-, raskus- ja vasaraheites. Kõigist rekordidest maailma-ekstraklassilisimana on seniselt säilinud Matti Järvi 1933. a. püstitatud odaviske rekord — 75.05. Staadionirekordide värskem nimestik on järgmine:

100 m	J. Kivitis, Läti	10,7	1930
200 „	J. Kivitis, Läti	21,9	1930
400 „	Nakajima, Jaapani	49,8	1930
800 „	K. Kurkela, Soome, ja A. Jürlau, Eesti	1.56,2	1934
1500 „	J. Kusocinski, Poola	4.02,7	1930
3000 „	P. Nurmi, Soome	8.38,6	1926
5000 „	P. Nurmi, Soome	14.58,0	1929
10000 „	J. Kusocinski, Poola	32.58,0	1930
tökk. 110 m	Ivanaga, Jaapani	15,5	1930
kõrgus	K. Kotkas, Soome	1.94	1933
kaugus	N. Küttis, Eesti	7.23	1933
kolmik	T. Pyöry, Soome	14.67	1934
teivas	Nishida, Jaapani	4.00	1930
kuul	A. Viiding, Eesti	15.67	1932
ketas	A. Viiding, Eesti	46.92	1934
oda	M. Järvinen, Soome	75.05	1933
raskus	K. Annamaa, Eesti	17.22	1934
vasar	K. Annamaa, Eesti	46.10	1934

Kiirjooksu tehnika ja treening

Ära kaeva lähteauke liig lähedale lähtejoonele!

**Euroopa kiireim mees
Christian Berger, Hollandi, ja ..**

Olümpiamängude lähenedes pöördub tähelepanu ikka enam sportlaste ettevalmistamisele. Käesolevas E. Spordilehes avaldatud **Armas Valste** artikkel kiirjooksust on siiski mõeldud spordiradade alul seisvatele sportlasile, et viimastele võimaldada õiget informatsiooni sporditehnika viimasest sõnast. Seega välditakse noortel katsetamisajajärk, mis eelmiselt sportlaspõlvelt on nõudnud palju, tihtigi asjatut, aega ja vaeva.

Ene oma kirjutuse algust tahan mainida, et ma ei ole sprinter ega pole seda ka kunagi olnud. Minu parim tulemus 100 m-is on 11,1, mille olen suutnud vaid üks kord saavutada. Ent viibides läinud suvel Inglismaal A. A. A. korraldatud kergejõustiku-kursustel, sain seal küllaldaselt häid muljeid kiirjooksust, selle stiilist ja treeningust, mida ma siinkohal edasi annan. Neil kursustel toimisid õpetajatena ka sellased kuulsused nagu Pariisi olümpiavõitja **Abrahams** (mäletatavasti kattis A. eeljooksudes 100 m 10,6-ga, millise ajaga ta võitis ka finaali), **Rudd**, Antverpeni mängude 400 m võitja ning Inglismaa tuntuim üldtreener, kapten **F. A. M. Webster**.

Kursuste alul usutles Webster mind, millistel aladel ma võiksin toimida nõuandjana ja milliseid alasid valitsen ise. Viimastena nimetasin hüppeid ja viskeid, ning juhtisin tähelepanu sellele, et ma ei ole kiir- ja tõkkejooksus kuigi kindlal alusel. „Well,“ ütles kapten Webster, „sel juhul õpetame Teile neid. Võite olla kindel, et käesolevate kursuste lõpul on need alad teile sama selged nagu meile.“ — „Oo-kei!“ — vastasin (ja kõik juuresolijad puhkesid naerma, sest „oo-kei“ ei kuulu ingliskeelsete väljenduste hulka, vaid on pärit Ameerikast) ja seega oli kokkulepe saavutatud. Kapten Webster pidas oma sõna. Mulle korraldati iga päev pärast tavalise päevatöö lõppu tund või kaks nii praktilist kui ka teoreetilist õpetust kiir- ja tõkkejooksus. Õpetajate arv oli niivõrd suur, et ma ei tee üritust neid siin loetleda.

Kiirjooksu tehnika valgustamisel allpool olen hoidunud liigsest ühekülgsusest ja „inglaslikkusest“. See pärast olen kasutanud ka teisi kodu- kui ka välismaa vastavaid materjale. Mainin neist **Huigo Lahtise** „Spordioskust“, kapten **Websteri** „Athletes in Action“, Ameerika ülikoolide treeneri **Holmesi** stiilõpetusi Los Angelesi parimate meeste saavutuste alusel

ning ühe rootslase ja ühe sakslase kirjutusi. Sellisele alusele on ehitatud mu referaat kiirjooksust ja selle harjutamisest.

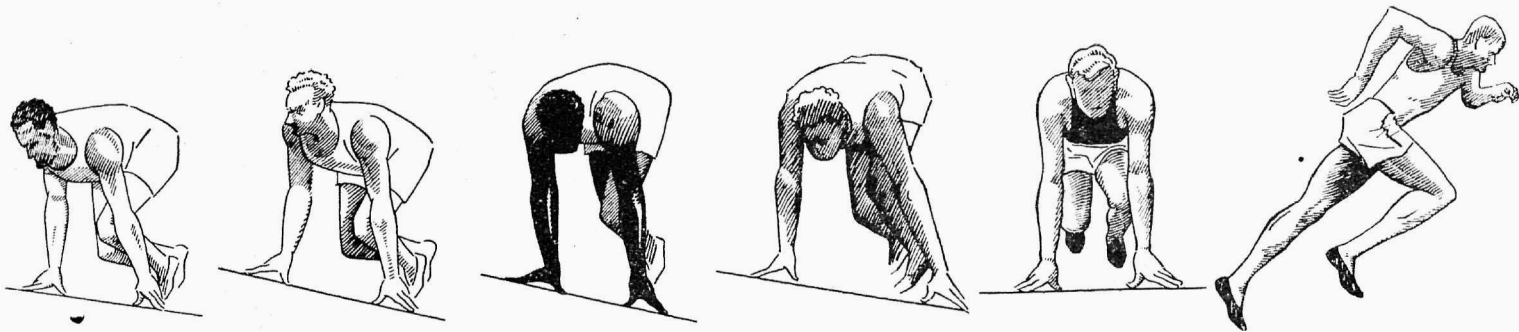
LÄHTEAUGUD.

Lähteaukude õige asetus määratakse järgmiselt: Jooksja asetub seisma nagu jooksu suunas, poole, jalad koos sarnaselt, et jala otsad puudutavad lähtejoont. Kummagi jala keskmise varba kohale tehakse joonele märgid, millest tõmmatakse kaks paralleeljoont otse tahapoole. Esimene auk kaevetakse umbes jooksja jala pikkuse kaugusele lähtejoonest. Augu tagasein olgu järsk, esimene libamisi. Augu sügavus olgu 6—8 sm. Vasak jalg asetatakse auku ja laskutakse paremale põlvele, asetades põlve teisele paralleeljoonele, meelsamini pisut ettepoole kinga nina. Parema jala nina asetatakse vertikaalsesse asendisse jalasäärega ja tagumine auk kaevetakse kinga nina kohale. See auk olgu pisut sügavam eelmisest. Tuleb silmas pidada, et eriti esimene auk olgu pigemini kaugemal lähtejoonest, kui liig lähedal sellele. Enne jooksu algust tuleb katsetada aukude sobivust. Aukude asetus olgu kõigepealt sarnane, et keha ja jalad ei oleksid kuidagi kõveras või pingutatud olekus, vaid pingevabas asendis.

LÄHTEASEND.

Käskluse järele „kohtadele“ astutakse aukudele tagantpoolt. Asetutakse kummardavasse asendisse ja pannakse sõrmed lähtejoonest oma poole sääraselt, et pöidlal oleksid suunatud üksteise poole ja teised sõrmed keeratud väljapoole. Käed olgu õlgade laiuse kaugused üksteisest, või pisut kaugemalgi, küünarnukkidest painutatud. Esijalg asetatakse kõigepealt auku, pärast seda tagumine jalg, ja laskutakse parema jala põlvele. Mõlemad jalad toetuvad tugevasti aukude tagaseinte vastu. Pilk olgu suunatud allapoole ja sellele punktile, millele satub esimene jalg esimesel sammul, s. o. umbes 70—90 sm lähtejoonest jooksusuunas. Õlad on peagu lähtejoone kohal.

Käsklusele „valmis“ järgneb sügav hingamine, kopude täitmise õhuga, ja keha kaalu pikaldane üleviimine esimesele jalale ja ühtlasi kätele. Alles pärast seda tõstetakse põlv maast. Kontrollitakse, et mõlemal jalal oleks kindel toetus vastu aukude tagaseina. Käevärred on päris sirged, küünarnukid pisut sissepoole pööratud. See on tähtis tasakaalu saavutamiseks esimestel sammudel. Istmikku ei tohi tõsta liig kõrgele.

Viiel esimesel joonisel on näidatud erinevaid lähteid, mis kõige piltlikumalt selgitavad head ja halba lähet. Heaks eeskujuks on E. Tolani (kolmas vasakult) lähe. Pilk on suunatud otse alla. Keha raskuspunkt on viidud vasakule jalale ja kätele ühtlasi. Selg on maapinnaga paralleelses asendis! Käed õlgade laiusel üksteisest eemal. Pingevaba lähe!

Neljas vasakult on Salminen. Pea asend hea. Istmik liig kõrgel ja käed liig kaugel üksteisest.

Teine vasakult on Koponen. Ta on väga pingutatud asendis. Kere liig madalal, millest tingituna on põlvede liigne paindumine. See takistab kiiret lähtest väljumist (võrd-

le Tolaniga). Pea ja kukal liig pinguli.

Esimene vasakult on Aki Järvinen. Asend üldiselt hea. Käed siiski pisut laiali. Oleksid käed üksteisele lähemal, siis kerkiksid õlad, mis eeldaks istmiku veidi kõrgemale tõusmist ja vähendaks põlvede painutamist.

Viies vasakult on Bob Kiesel. Veidi liialdatuna on ta küünarnukid sissepoole pingutatud. Kieseli lähteasend on meelega joonistaja poolt n.-ö. kaasa aidatud selleks, et see oleks näide halvast käte asendist. Kuid sellele vaatamata on asend peagu hea.

Viimasel joonisel näeme Pariisi 400 m tõkkejooksu olümpiavõitja Morgan Tayloriga suurepäralist

lähtest väljumist. Märkatav on jõuline pingutus otsesuunas. Samuti käte n.-ö. jooksuvalmis asend. Parema käsi on juba veidi allapoole laskunud ja on nagu valmis koos vasaku jalaga ette tulema, kohe pärast seda, kui parema jalg on puudutanud maad. Joonisel on selgesti näha parema (tagumise) jala madal eettetoomine. Samuti on näha, et esimestel sammudel puudutatakse maad talle siseäärega, milleks jalga ei painutata kederluust vaid pööratakse põlv veidi sissepoole. Peaasend on hea. Esimene lähteauk on märgatavalt tagapool lähtejoonest. Tõkkejooksus sõltub lähteaukude kaugus lähtejoonest sellest, mitme sammuga tahetakse jõuda esimesele tõkkele. Üldiselt on Tayloriga asend hea ka lühimaaajooksjale.

Reegliski on, et seljajoon oleks peagu paralleelne maapinnaga. Pilk olgu edasi suunatud ikka esimese sammu kaugusele (Tolani ja teised). Seda seepärast, et pea asend ei kujuneks ebalooslikuks ja kuklalihased ei oleks pingul. Ühtlasi saadakse sellaselt parem kallutatav asend ettepoole kui silmade kiindunult finischilindile. Asend olgu pingevaba.

LÄHTEST VÄLJUMINE.

Stardipaugu kõlanult vabastatakse käed maapinnalt tugeva tõukega ja küünarnukkide painutamisega.

**Eesti kiireim mees
Rudolf Tomson, Kalev**

Tagumise jala poolne käsi tõmatakse taha ja teine põiki rinna ette. Samal ajal tehakse tagumise jalaga hoogsalt, kuid madalalt esimene samm. Põlve ei tõsteta kõrgele, et esimene samm ei tuleks liig pikk, vastasel korral tõuseks keha liig kiirelt püstasendisse. Esimestel sammudel puudutab jalg maad siseäärega, põlvede olles üksteisele lähedal. On tähtis, et käsi ei visata päris sirgelt taha, millise liigutuse puhul hilineks teine samm ja tasakaal kujuneks ebakindlaks. Rind on kogu aja lähtesuunas. Keha kallutus ette säilitatakse 20 kuni 25 m-ni, kehaasendi pikkamisi sirgenedes. Keha raskuspunkt on selle distantsi kestes tunduvalt eespool, kuna jalad „mängivad“ taga.

Lähtest väljumisel peetagu silmas, et aukudest ei hüpata välja, vaid pingutatakse ettesuunas. Tagumise jala madala eettetoomisega säilitatakse keha kallutus ette. Esimene samm on lühikene. Mainisin juba eespool, et esimene lähteauk võib olla pigemini kaugemal lähtejoonest, kui sellele lähemal. Seda selles, et lähtel ei oldaks liigselt püstasendis.

Esimesed sammud olgu lühikesed ja käte liigutused jõulised. Alles kiiruse suurenedes pikenevad sammud ja põlved tõstetakse kõrgemale.

(Järgneb.)

FOTOATELJEE

Parikas
TALLINNA

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

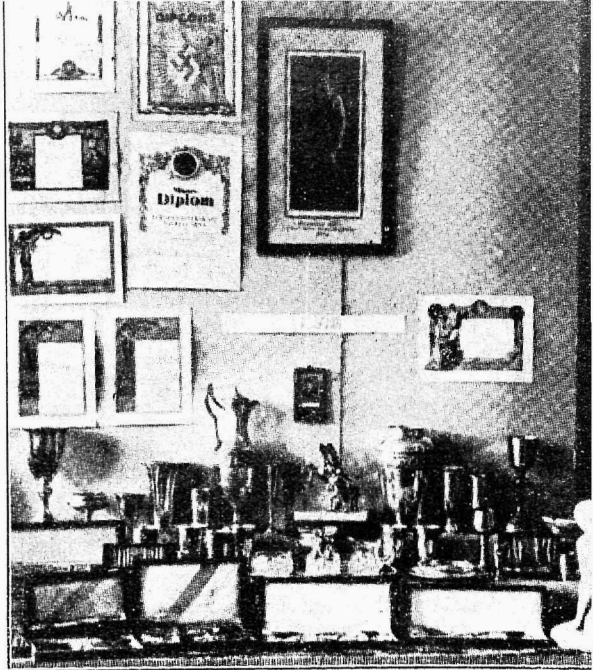
MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

Maadluskohtunikest sõltub suurel määral maadluse tehnilise taseme tõus

Muudetud rahvusvahelised määrused

Pildil:

Eesti parima maadleja V. VÄLJA auhindade ja mälestusesemele kogu kehakultuuri näitusel. V. Väli on saanud ettepaneku asuda Läti maadlustreeneriks.

Vaadeldes rahvusvahelise greeka-roma maadluse tehnilist taset viimase kolme-nelja aasta jooksul, peab märkima selle paranemise tendentsi. Väga mõjuvaks põhjuseks selleks on olnud rahvusvaheliste määruste ümberkorraldamine ja rahvusvaheliste kohtunikkude tegevuse ühtlustamine. Parandatud määrustega on paremusvõidu hindamine ja võistlusjuhivilemehe tegevus suunatud sellele, et juhtida võistlejate tegutsemist lahtisemale ja aktiivsemale maadlusviisile, samuti suuremale võtete-rikkusele. Euroopa võistluste ja teiste suuremate rahvusvaheliste võistluste eel korraldatakse kohtunikele nende tegevuse ühtlustamiseks ning teadmiste täiendamiseks ja värskendamiseks näitematsche ja ühiseid nõupidamisi. Saadud kogemusi kasutavad kohtunikud omakorda kodus oma maadluspordi taseme parandamiseks. Nii järk-järgult ja aast-aastalt saavutatakse suurem ühtlus ja ühtlasi tõuseb ka maadluse tehniline tase.

Meilgi on üheks põnevamaks päevaküsimuseks maadluskohtunike kaadri täiendamine ja tegutsevate kohtunike teadmiste värskendamine. Kuid kuigi meil iga aasta on korraldatud kohtunikele kursusi ja loenguid, pole uute jõudude juurevoolu siiski märgata. Ikka näeme tegutsemas peamiselt tuttavaid nägusid. Tegutsevad kohtunikud pole täiel määral ellu viinud rahvusvahelisi uuendusi ega kaasa sammunud rahvusvaheliste kohtunike tasemega. Vastavalt maadluspordi edene-misele peavad edenema ka kohtunike võimed — see on ilmtingimatu nõue.

Et meil maadluspordi tehnilise taseme tõstmine ja uute määruste täiel määral kasutamine pole ellu viidud, selles langeb kohtunikele palju süüd. Kohtunikud pole pööranud tõsist tähelepanu rahvusvahelistele määrustele ega neid täies ulatuses käsitanud võistluste juhtimisel ja paremuse otsustamisel. Selle tõttu on omakorda langenud võistlejate võimed, nende maadlusviis on jäänud endiseks ja kohati muutunud koguni n.-õ. pusimiseks. Rahvusvahelistel kohtamistel meie maadlajad sageli ei oska paremusvõidu nõuete kohaselt maa-

delda ja saavad kaotusi, kuigi nad seejuures on vastastest füüsiliselt üle, mis peaks eeldama, et vastava parema ettevalmistuse puhul matschi tulemus oleks kujunenud vastupidiseks. Samuti puudub meie kohtunikel ühtlus võistluste juhtimisel ja emma-kumma maadleja paremuse otsustamisel. Selle tõttu tuleb ette arusaamatusi, mis mõistagi pole sihilikud, vaid, eelpoolöeldult, tingitud korratust tutvumisest määrustega.

Viimane aeg on kohtunike tegevuse juhtimiseks rahvusvahelisele tasapinnale. Eriti veel nüüd, millal meil käsil on maadlejate ettevalmistus Berliini olümpiamängudeks.

Rahvusvahelise liidu viimasel kongressil töötati välja greeka-roma maadluse määruste täiendused, lähemad seletused ja paremusvõidu märkimise alused. Tutvustame käesolevas kirjutuses maadlusringkondi ettevõetud ümberkorraldustega.

Rahvusvaheliste Greeka-Rooma maadluse määruste seletused ja täiendused

Võistluse juhtimine. Võistlus alatakse, katkestatakse ja lõpetatakse võistlusjuhi vilemärguandega. Võistlejatel pole lubatud omavoliliselt võistlust katkestada või käsutada üksteist mati keskele.

Kui võistlus algab parterasendis, siis peab allvõistleja parterasendi võtmiseks toetama kahele põlvele ja käele või küünarnukile ühtlasi. Kui pealvõistleja on käega vastast puudutanud, siis loetakse võistlus jätkunuks ja allvõistleja võib muuta asendit.

Võistluse juht kannab hoolt, et võistlejad püsivad matil seni, kuni kohtunike otsus võistluse tulemuse kohta on tehtud teatavaks võistlejatele ja pealtvaatajatele. Sel ja võidu puhul teatatakse, millise võttega ja millise aja vältel on võit saavutatud, paremusvõidu puhul — mitme kohtuniku häälega (näiteks: võistleja X võitis 2 : 1; või 3 : 0). Selle järele lõpetavad võistlejad võistluse sõbraliku käesurumisega.

Matschi kestvus. Rahvusvahelistel võistlustel on iga matschi maksimaalne kestvus 20 minutit, mis jaguneb kolme ossa: kümneminutiline algmaadlus, 2×3

min. partermaadlust ja neljaminutiline lõppmaadlus (rahvusliikude, 15-minutiliste matschide, puhul vastavalt: 8 min. + 2 × 2 min. + 3 min.). Seljatamise puhul lõpetatakse võistlus kohe. Kui künneminutilise algmaadluse lõpul võistleja on kriitilises asendis, millest võib oodata seljatamist, ei tohi võistlusejuht katkestada võistlust enne kriitilise momendi möödumist. Kui sel juhul algmaadlus kestab üle ettenähtud 10-min., siis lühendatakse selle võrra neljaminutilise lõppmaadluse kestvust. Partermaadluseks, kui see otsustatakse, tuleb täiel määral kulutada ettenähtud 2 × 3 min. Näiteks kui rahvusvahelisel matschil kestab algmaadlus 11 min., siis määratakse kohtunike otsusega 2 × 3 min. partermaadlust ning lõppmaadluse aeg lühendatakse 4-ilt minutilt 3-le minutile. Juhul, kui pärast näitena toodud 11-minutilist algmaadlust partermaadlust ei määrata, jätkatakse võistlust 9 minutit.

Seljavõit. Võistleja, kes esimesena võistluse kestes mõlema olaga üheaegselt puudutab maadlusmatti, loetakse kaotanuks. Täisnelsoni ja sellele sarnavate võtete puhul, kui võistleja langeb matile kõverasse ette surutud peaga, loetakse seljakaotus siis, kui maadlusmatti puutuvad võistleja õlgade ülemised nukid. Enne seljavõidu tunnistamist ja selle fikseerimist vilemürguandega peab võistlusejuht olema seljatamises kindel ja veenduma, et teised matikohtunikud tema otsusele vastu ei vaidle. Seks on tarviline, et võistlusejuht jälgiks ka teisi matikohtunikke, kes seljavõitu tõendaksid varem kokkulepitud mürguandega (näiteks käe ülestõstmisega). Seepärast vilistagu võistlusejuht üksnes kindlat ja selgelt nähtud seljatamist. Vastasel puhul, kui näiteks matikohtunikud hiljem seljavõitu ei tunnista ja ühiselt selle vastu protesteerivad, on võistlusejuht, võib olla, võtnud võtte teostavalt maadlejalt tõelise seljavõidu võimaluse. Kui matikohtunikud märkavad näiteks seljavõitu, määrustevastast tegevusest või võtet jne., mida võistlusejuht ei ole märganud, kuid mida viimane oleks pidanud arvesse võtma, siis on matikohtunikud kohustatud sellest kohe teatama võistlusejuhile, ilma et nad seejuures segaksid võistluskäiku ja vilemehe tegevust.

Seljavõit tunnistatakse üksnes siis, kui võistleja pea- ja õlanukid asetsevad heite teostamise silmapilgul matil.

Kohtunikud. Matschil tegutsevad kohtunikud peavad olema suutelised ja alati valmis pärast matschi põhjendama peakohtunikule oma otsust kellegi võitjaks tunnistamise kohta, kirjeldades seejuures ühtlasi võistluse üksikasjalist käiku.

Hindamisedeli andmed kinnitab matikohtunik oma allkirjaga, tõmmates sedelil läbi kaotaja võistleja nime.

Pahemuspunktid. Kui võistlus on lõpetatud kas 1) ühe võistleja diskvalifitseerimisega või 2) kui üks võistleja saadud vigastuse tõttu pole suuteline võistlust jätkama või 3) kui võistlejale on tehtud ühe matschi vältel kolm märkust (kas pagemise, passiivsuse või määrustevastaste võtete eest), siis saab kaotaja 3 ja võitja 0 pahemuspunkti. Ühe ja sama matschi vältel võivad ka mõlemad võistlejad saada kaotuse ja kolm pahemuspunkti kolme tehtud märkuse pärast.

Märkused (hoiatused). Määrustevastase tegevuse eest saab võistleja avaliku märkuse. Ühe ja sama matschi vältel saadud märkused arvatakse kokku, kuigi märkuse põhjused olid erinevad. Mitmel matschil saadud märkusi kokku ei arvata. Kui võistleja saab ühe matschi vältel kolm märkust (matilt pagemine, määrustevastane võte või passiivsus), siis tunnistatakse ta kaotanuks. Kui ta aga saab kõik kolm märkust määrustevastaste võtete kasutamise eest, siis kõrvaldatakse (diskvalifitseeritakse) ta edaspidisest võistlemisest üldse. Märkus tuleb teha avalikult, millisel puhul võistluse juht katkestab võistluse. Märkus antakse süüdlasele teada nii, et seda kuuleksid ka matikohtunikud

ja pealtvaatajaad. Tehtud märkuse protokollib võistluste-sekretär.

Partermaadlus 2 × 3 min. Pärast 10-minutilist algmaadlust katkestab võistlusejuht matschi ja pärib matikohtunikelt kiirelt nende arvamise edaspidise võistluskäigu suhtes. Matikohtunikud peavad lühidalt vastama kas „partermaadlus“ või „N. N. paremus“. Kui kohtunike enamuse otsuse kohaselt järgneb partermaadlus, siis otsustab vilemees loosiga, kumb maadlejaist esimesena asub alla parteri. Kui aga ühele võistlejale kohtunike otsusega on määratud paremus, siis pöörduv vilemees paremaks tunnistatud võistleja poole sõnadega: „Teil on paremus, kas soovite võistlust jätkata asendis, millisest võistlus katkestati, või valite partermaadluse 2 × 3 min.“ Vastavalt saadud vastusele annab vilemees käsu matschi jätkamiseks.

Kui allasetsev võistleja püüab partermaadluses vastase võttest pääseda kõhuli viskamisega, siis peab võtma alg-parterasendi niipea kui vastane on teda võttest vabastanud. Kui allvõistleja püüab pealvõistleja võttest vabaneda püstitõusmisega, siis võib võtte teostaja jätkata võtet ka püstasendis. Kuid niipea kui võte on muudetud, peab allvõistleja astuma alg-parterasendisse.

Pealvõistleja ei tarvitse võtte teostamisel laskuda vastase kõrvale põlvili, vaid ta võib võtteid teostada ka püstasendis. Parterasend on sunduslik ainult allvõistlejale.

Kui partermaadlusel allvõistlejal õnnestub vastuvõttega viia vastane alla parterisse, siis katkestab võistluse juht vilemürguandega võistluse ja määrab allvõistlejale alg-parterasendi.

Kui pealvõistleja satub vastase võttest alla kriitilisesse olukorda, siis peab võistluse juht ootama võtte lõpuni või selle vahetamiseni. Kui partermaadluse aeg

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

Soovitab täielises valikus
hooajaks

sporditarbeid

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu

saapaid, kingi, kalosse, toakingi
ja viltsaapaid

on läbi, siis katkestatakse maadlus vaatamata sellele, milline asend on võistlejalil.

Matile tagasimineku. Võtte teostaja-võistleja peab alati asuma mõlema jalaga maadlusmatil, vaatamata sellele, millises asendis on tema vastane. Vastase väljalangemise puhul matilt ei tarvitse võteteostaja võtet muuta, kui ta ise asub mõlema jalaga matil, kuid väljaspool matti asuv võistleja ei tohi võtet teostada, kuigi tema vastane asub matil.

Kui mõlemad maadlejad satuvad väljaspool matti, siis käsutab vilemees nad tagasi mati keskele, kas parter- või püstasendisse, vastavalt sellele asendile, millises olid võistlejad enne matilt lahkumist. Kui enne matilt väljaastumist parteris peal olev võistleja ei hoidnud allolevat kindlalt parteris, siis jätkatakse mati keskel maadlust püstasendist. Kui püstimaadluses heite sooritamisel ei järgne seljatamist, kuid üks võistlejaist satub matil parterisse sarnasesse asendisse, millele võib järgneda seljakaotus (s. o. satub matile pea ja õlgadega, kuid jalad on väljaspool matti), ja vastane hoiab teda selles asendis teatud aja, pärast mida allolija pääseb väljaspoole matti, siis käsutatakse võistlejad mati keskele parterasendisse.

Vastase sattumisel väljaspoole matti sarnaselt, et käed on väljaspool ja jalad matil, käsutatakse võistlejad mati keskele püstasendisse.

Lahtine ja kinnine maadlus. On nõuetav, et kohtunikud jälgiksid võistlust tähelepanelikult ja märgiksid hindamissedelile, kes võistlejaist maadleb lahtiselt ja aktiivselt ja kes neist puikleb võtetest kõrvale. Märkimine on eriti seetõttu tarviline, et vältida tahtmatuid eksimusi ühe või teise poole paremuse kindlaksmääramisel, sest alati ei püsi meeles võistluse üksikasjaline käik. Sarnane hindamise ja märkimise viis on seda enam tarviline neil juhtudel, kui mõlemad vastased on peagu võrdsed. Juhtub sageli, et mõlemad

võistlejad on sarnaselt võrdsed, et nad matschi vältel ei teosta ühtki võtet. Matikohtunikel on siis raske otsustada ühe või teise paremust. Võistluse juht võib vältida sarnaseid otsuse tegemise raskusi, kui ta märkustega juhib võistlejaid intensiivsemale tegevusele ja võtete teostamisele. Järgnevate märkuste kartusel asuvadki võistlejad rohkem tegevusse, milline asjaolu kergendab ka matikohtunike tegevust ja annab võimaluse õiglaseks paremuse otsustamiseks.

Eriti rõhku tuleb vilemel panna n.-n. peitemaadluse vältimisele. Sageli püütakse näiliselt maadelda ja vastast surutakse jõuga matilt, millest tekib mulje, nagu pageks vastane ise matilt. Sel puhul tehku vilemees näiliselt maadlejale märkuse. Võtte teostamisel tuleb vastast ligi tõmmata, mitte aga eemale tõugata.

Veel edasi tuleb sageli ette, et võistlejad mati keskel ei teosta võtteid, kuid sattudes mati servale, heidetakse vastast sarnaselt, et võte lõpeb väljaspool matti. Sarnased heited võivad kutsuda esile ohtlikke vigastusi, mispärast süüdlasele tuleb teha märkus.

Võistluse juht peab vältima mati serval heiteid ja võistlejaid aegsasti mati keskele käsutama. Võistluse katkestamisel mati serval ei tohi teha enam ühtki võtet. Vastupidisel nähtel tuleb süüdlasele teha märkus ja ühtlasi hoiatada matikohtunikke, et viimased asetleidnud määrustevastast tegevust ei märgiks ekslikult ühe poole paremusena. Vilemehe kohus on juhtida võistlejaid aktiivsele ja lahtisele maadlusviisile, mis toimugu matil.

Võistlusejuhi-vilemehe ülesanded. 1. Võistlusejuht juhib võistluskäiku, misjuures ta ei tohi segada võistlejate tegevust. Võistluskäigu paremini jälgimiseks liikugu ta võimalikult palju. Lähenevad võistlejad mati servale, asugu võistlusejuht nende juure, katkestagu võistluse ja käsutagu võistlejad mati keskele. Kui võistleja pageb matilt seks, et pääseda parterasendist püstasendisse või pagemiseга vabaneda võttest, tehtagu süüdlasele märkus.

2. Võistlusejuht katkestagu võistlus vilemarguandega õigel ajal — mitte varem ega hiljem.

3. Võistlusejuht olgu võistlusmäärustega niivõrd kodune, et ta võistlejate sattumisel väljaspoole matti teaks, millises asendis võistlust tuleb jätkata — kas püsti- või parterasendis.

4. Püstimaadluse puhul seisku võistlusejuht sedavõrd eemal võistlejatest, et tal oleks võimalus võistlejate jalgade töö jälgimiseks. Partermaadluse puhul võib seista lähemal.

5. Võistlejate käsutamisel mati keskele, määraku võistlusejuht asendi, millest maadlust jätkatakse. Ei tohi lubada valida asendit võistlejatel.

6. Kui on ette näha võistleja õlgadele sattumist, valigu vilemees sarnase jälgimise asendi, et sellega ei segaks teistel kohtunikel ja pealtvaatajatel võistluse jälgimist. Kahtlasena näiva seljatamise puhul tuleb kontrollimisel käsi asetada seljakaotuse ohus oleva maadleja õla alla.

7. Võistlusejuht hoidugu võistlejatel puhkevõimaluse andmisest matschi kestes, nagu lubada maadlejat lahkuda matilt higi kuivatamiseks, korduvalt nina pühkida, saapa paela asjata kohendada, vigastusi simuleerida jne.

8. Vilemees varustagu end harilikult kella või stopperiga, seks et kontrollida võistlejate passiivse tegevuse kestvust.

9. Vilemees osaku kiirelt matschi jälgimise seisukohti muuta ja sarnast asendit võtta, kust parem võistlust juhtida. Riidetatud olgu ta praktiliselt, et võiks tarbekorral heita matile.

10. Passiivsele võistlejale tehku vilemees märkuse ja pärast kolme märkust tunnistagu võitjaks vastane.

11. Vilemees nõudku võistlejatelt kõigi oma korralduste täitmist.

Häid tagajärgi ja rahva poolehoidu saavutate spordiväljal, kui harjutate järjekindlalt...

...Kuid seltskonnas viibides saate suurima tähelepanu osaliseks ainult siis, kui mõistate korralikult tantsida

Parimaid võimalusi tantsude õppimiseks pakuvad Teile

H. KÜTTIM' i

tantsukursused üle kogu riigi

Vilunud ja soliidsete tantsuõpetajate saatmiseks organis. gruppidele palun pöörduda aadressil, TALLINN, VENE T. 20, TELEF. 448-96

Soodsad tingimused

Ernst Volke:

Ujuja

aasta-treening

Mis teha talvel

Käesolev kirjutus tahab lähemalt vaatluse alla võtta ujuja treeningut, käsitledes selle metoodilist-tehnilist külge ning püüdes lugejaile edasi anda nii praktilisi kui ka teoreetilisi teadmisi alal, mis meil osutub suurt tõusu tendentsi. Meil puudub suurem spetsiaalkirjandus ujumise kohta. On ilmunud ainult mõni üksik ujumiseõpetus. Sellepärast on E. Spordilehe appivõtmine parimaid teid ujumisspordi lähemaks valgustamiseks.

Kogu ujumisehooaeg koosneb kahest erihooajast: 1) välis- ja 2) sisehooaeg. Sisehooaeg on õieti ettevalmistus järgnevale välishooajale. Temast sõltubki edukus välishooajal. Meil on aga sisehooaega alahinnatud, eriti seal, kus siseujumiseks puuduvad võimalused. Väär on see arvamine, nagu koosneks ujumise treening ainult ujumisest. Alljärgnevast skemaatilisest treeningukavast nähtult peab ujuja kogu aasta peale ujumise tegelema ka palju muuga:

Aasta treeningkava skemaatiliselt:		
Sisehooaeg	Septem- oktoober november detsember	Puhkus, alustamine võimlemis- treeninguga.
	jaanuar veebruar märts aprill	
Välis- hooaeg	mai juuni juuli august	Siseujumise treening, võimlemine, treeningjooks. VABAS VEES süstemaatlik ujumistreening, võistlused, võimlemine.

Lõpetanult välishooaja, peab pärast mõnenädalast puhkust ja kaalu juurevõtmist alustama süstemaatliku võimlemisega ja siseujumisega. Siseujumise harrastamine on võimalik ainult Tallinnas. Kus see võimalus puudub, seal tuleb seda suuremat tähelepanu pühendada võimlemisele. Võimelda tuleb iga päev, mitte ainult 1—2 tundi nädalas. Valitavad harjutused olgu kuidagi seoses ujumisega. Kõige paremini õpitakse oma vigu vältima ujumise liigutuste harjutamisega peegli ees. Erilist tähelepanu tuleb pühendada käe-, selja- ja jalalihaseid arendavaile harjutustele, sa-

muti venitus- ja painutusharjutustele. Vettehüppajaile on aga eriti soovitatav riihvõimlemine. Raskejõustiku aladest ja ka korvpallist loobutagu aga täiesti.

Siseujumise eesmärgiks olgu stiili parandamine. Kiiruse arendamisele pühendatagu vähem aega. Käsi, jalgu, hingamist jne. tuleb eraldi harjutada. Treeningu tehnilise külje kohta pakuvad eriti häid näpunäiteid Saksa ujumisautoriteedid, kes sakslastele omase põhjalikkusega käsitlevad näiteks kas või käetõmmet, selle sügavust, sirutust ja rõhupunkti. Kõige selle kirjeldamiseks käesolevas artiklis ei jätka aga ruumi. Siinkohal olgu aga veel mainitud pöörete ja startide harjutamise tähtsus, mis nende viimistletud sooritamisel näitab ujuja suurt tehnilist küpsust.

Lume tulekuga lisandub senisele treeningule veel suusatamine. Selle tähtsust rõhutavad eriti põhjamaade ujumisringkonnad, kuna see, kui üks ideaalsemaid ettevalmistuse vahendeid, suudab asendada teataval määral sisebasseinide puudumist. Suusatamise suur tähtsus ujujaile on siseelundite, lihaste tugevdamise ja vastupidavuse arendamises. Meil on see eriti oluline provintsiujujaile, kellele sisebassein jääb kaua ainult unistuseks.

Kevadel, lume kadunult, asendab suusatamist jooksutreening. Siht on samane, mis oli suusatamisel. Palju on vaieldud selle üle, kas ujujale on sobivam jooks või käik. Üldisemalt on ühinetud siiski kergejõustiklaste seisukohaga, s. t. jooksuga. Joosta tuleb aeglaselt, n.-ö. sörkides, kas maanteel või, veel parem, kergel murdmaal. Viimasel on vähem karta jalalihaste põrutamist. Ühest jooksutreeningust nädalas piisab.

Treeningu alustamisega väljas, vabas vees, tuleb loobuda jooksuharjutustest. Võimlemine jääb aga seniselt püsima treeningkavva, olgugi et vähemal määral, kuid siiski selleküllaldaselt, et säilitada keha painduvust, elastsust. Võimeldagu enne vette minekut. Eriti on see tähtis enne võistlusi, mille eelmisel päeval sa-geli vees pole käidud. See on vajaline selleks, et lihased ja siseorganid oleksid järgnevale pingutusele küllaldaselt ette valmistatud. Võimlemine enne võistlust on vajaline ka muudel spordialadel, eriti aga ujumises, kuigi seal tegutsemine toimub hoopis teises olukorras. Kui vesi ei ole küllaldaselt soe, s. t. on alla 14°, siis ei ole soovitatav vette minna, sest külm vesi mõjub halvavalt lihaste vastupidavusele ja ka rasvakudedele. Paar esimest nädalat tuleks n.-ö. koduneda veega. Liig

Saksa Euroopa parim tõstmises

A. Luhaäärel ebaõnnestus.

A. Luhaääre lootused euroopameistri tiitlile luhtusid ka seekord. Meie raskekaalu meistri enda sõnade järgi oli ebaõnnestumise põhjuseks tõstemääruste vahepealne muutmine, mille järgi surumises enam ei lubatud vaadata kangile. A. Luhaäärele tehti määruste muutmise aluses teatavaks, kui ta oli juba sooritanud surumise esimese katse (102,5 kg) ning seejuures tavapärase harjumuse järgi vaadanud kangile. Tal tuli see katse uuesti sooritada. Kolmandal katsel ajas ta üles 107,5 kg, kuid vaatas jälle kangile. Nii jäi A. Luhaääre tagajärjeks surumises ainult 102,5 kg ja kuna ta rebimises saavutas, samuti alla oma tavalist normi, ainult 110 kg, loobus ta tõukamisest ja katkestas kaasavõistlemise. Kohale tulekuks oleks A. L. pidanud tõukama maailmarekordselt üle 170 kg! Raskekaalu võitjaks tuli tschehh Psenicka 385 k-ga, mis seni olnud A. L.-i maksimaalne kogusumma. Järgmised kaks, sakslased Manger ja Strassberger, saavutasid mõlemad 382,5 kg. Seejuures Strassberger väga tublina surus 180 kg.

Poolraskekaalus oli üllatuseks seni vähe tuntud austerlase Hala meistrikutulek, kes oma pearivaalist sakslasest Deutschist mööda rühkis tõukamisega, milles ta 155 kg oli võistluste parimaks tagajärjeks. 370 kg-st kogusummat Halalt peetakse poolraskekaalu kohta maailmarekordseks! Keskkkaalus oli võitja Ismayri, Saksa, kogusumma 347,5 kg. Seega 2,5 kg võrra rohkem kui Los Angelesis kuldmedali võitmisel. Kergekaalus poolitati tiitel prantslase Duvergeri ja austerlase Feini vahel. Mõlema kogusumma oli 312,5 kg, mõlemad tõukasid 122,5 kg ja mõlemad olid täpselt võrdse kehakaaluga! Ka sulgkaalus osutusid kahe esimese, itaallase Becape'i ja sakslase Walteri, kogusummad ja tõukamised võrdseiks, kuid itaallane oli rivaalist 100 gr kergem.

Üldvõitjaks tuli Saksa 11:10½ Austria ees. Sakslased peavad oma võidutoojaks raskekaallast Mangeri, kelle teiseks tulek oli üllatuseks.

Euroopavõistluste tehnilised tagajärjed olid järgmised:

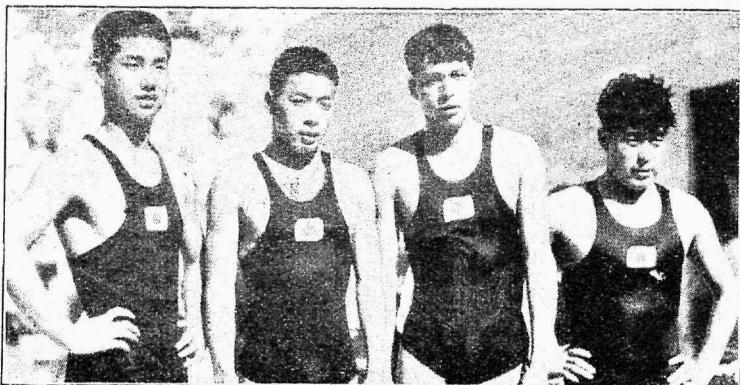
Sulgkaal:	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogusumma
1. Becape, Itaalia	85	85	115	285 kg
2. Walter, Saksa	80	90	115	285 „
3. Andrysek, Austria	75	92,5	115	282,5 „

Kergekaal:				
1. Duverger, Prantsuse	92,5	97,5	122,5	312,5 kg
ja Fein, Austria	97,5	92,5	122,5	312,5 „
3. Wagner, Saksa	85	90	120	295 „

Keskkkaal:				
1. Ismayr, Saksa	102,5	105	140	347,5 kg
2. Heintzman, Austria	90	105	137,5	332,5 „
3. Hipfinger, Austria	90	102,5	137,5	330 „

Poolraskekaal:				
1. Hala, Austria	100	115	155	370 kg
2. Deutsch, Saksa	100	115	150	365 „
3. Zemann, Austria	90	107,5	140	337,5 „

Raskekaal:				
1. Psenicka, Tschehi	120	120	145	385 kg
2. Manger, Saksa	120	115	147,5	382,5 „
3. Strassberger, Saksa	130	112,5	140	382,5 „

Neli Jaapani ujumiskuulsust: vasakult Miyazaki, Yusa, Toyoda ja Yokoyama.

intensiivne algus võib loodetud kasu asemel tuua üksnes kahju. Pärast n.-n. sisseujumist võib alles alustada treeninguga.

Treeningu all on mõeldud süstemaatliku kava järel korraldatud ujumine, mis on koostatud vastavalt ujuja individuaalsetele omadustele ja spetsiaaldistantsi pikkusele. Meil on rängasti eksitud selle süstemaatlikkuse vastu. Eriti on see märgitav meie naisujujate kohta, Sellest võib-olla sõltubki nende nõrk ujumistase. Minnakse vette treenima, ilma et endal oleks selget pilti, mis seal teha, mida harjutada ja kuidas harjutada. Rõõmustaval viisil on kompetentsemate eeskujude järgi viimasel ajal hakatud aru saama, et treening ei ole mitte ujumine nii kuidas juhtub, vaid süstematiseeritud harjutuste rida, mis koosneb vaheldumisi stiili, kiiruse ning käte-, jalgade- ja hingamistreeningust.

Osa ujumisspetsete soovib igakordset treeningut lõpetada spurdiga, osa aga vaidleb sellele kategooriliselt vastu, soovivad oma poolt treeningut lõpetada kerge stiiliujumisega keha lõtvumiseks ja siseorganite rahustamiseks. Üldisem arvamine ja senised tõekspidamised pooldavad viimast vaadet. Keha lõdvestamist ja organite viimist normaalolukorda võib sooritada ka teisiti, ilma et tarvitseks teha uut jõukulutust stiiliujumisega, mis viimane pealegi näiteks pärast võistlemist on peagu võimatu. Soovitatakse talitada ameerika kooli kohaselt n.-n. hingamise-meetodiga, mis tähendab järgmist toimingut: hingatakse kopsud õhku täis, sukeldutakse jalad ees vee alla ja tõustakse jälle kohe, jalgadega põhjast tõugates, veepinnale väljahingamiseks. Seda tuleb toimetada nii, et ei oleks takistatud hingamise reeglipärasus.

Treenitagu iga päev, kuid ajale ujumisega ei tohi liialdada — üks kord nädalas ajale ujuda on küllaldane. Ujujad, kes vees käivad sagedamini kui üks kord päevas, peavad oma spetsiaaltreeningu sooritama esimeses järjekorras. Teiskordselt vette minnes tuleb kiiruse harjutusist täiesti loobuda ja ujuda kas stiili või loopida veepalli. Rohke vees käimine on tervisele kahjulik ja võib esile kutsuda ületreeningu.

Lõpetades käesoleva konseptiivse ülevaate ujuja aasta-treeningu kohta, pean lisama, et artiklis oli vaevalt midagi uut ja rabavat meie tippmeestele. Selle pakkumine ei olnudki käesoleva kirjutuse siht. Sihiks oli anda ujuja treeningu meetoodilise-tehnilise külje kohta ülevaadet, mis võiks olla üheks lülis selles üldises treeningu-kavas, mis omakorda viib meid kiirsummul lähemale parematele resultaatidele ja... maailmaklassile.

Korvpall

Berliini olümpiakavas!

Kas Ameerika on maailma parim korvpallis?

E. ALTOSAAR

Berliini olümpiamänge organiseeriv komitee on oma istungil, 19. okt. s. a., otsustanud olümpiakava rikastada kahe uue turniiriga. Üks neist toimuks ratsamängus polos ja teine korvpallis. Eestit huvitab eeskätt korvpall olümplikuks tunnistamine, millega korvpalli areng kogu maailmas ning, endastmõistetavalt, ka Eestis saab uued, avaramad väljavaated. Kui näiteks Eestis korvpalli arengu peavirgutajaiks olid maavõistlused Lätiga, siis nüüd lisandub sellele Eesti korvpalli viimine olümpiarindele. Käsi-palliliit ongi juba otsustanud osa võtta Berliini korvpalliturniirist ning teinud vastava ettepaneku olümpiakomiteele ja spordi keskliidule. Kuigi viimased oma otsust pole veel avaldanud, võib loota, et see otsus ei tule vastukäiv meie korvpalliringkondade soovile.

Mõistetavalt peaks nüüd küsima, kas on Eesti korvpallil mingisuguseid edukaid väljavaateid Berliinis. Varem mitmel puhul ja mitmelt autoriteedilt analüüsitult peetakse Eestit üheks paremaks, kui mitte öelda, kõige paremaks, korvpallimaaks Euroopas. Tegev mängijana, kes pealegi ka lähemalt on tutvunud korvpallitase-mega paljudes Euroopa riikides, olen sunnitud ka oma poolt seda väidet, õigemini öeldud, tõsisalt, tõendamata. Euroopa parimateks korvpallirahvusteks pean Eestit, Lätit ja Itaaliat. Teistelt koostatud paremusjärjestustest lähen ma lahku üksnes Itaalia eelistamisega Prantsusele. Euroopa korvpalli suureks kantsiks on siiski Eesti ja Läti. Eesti kohta peab ütleva, et kuigi ta mõnel puhul kaotaks Euroopa teistele parimatele, viimaste momentse parema rutiini, suurema jõu või suurema kiiruse tõttu, on Eesti tehniliselt siiski Euroopa täiuslikem korvpallimaa. Meie parimad korvpallimehed võiksid olla treeneriteks Euroopa kõigis riikides. Ka Lätis on eestlastega võrreldavaid tehnilise oskusega mehi vähe. Läti klubidest on üksnes US-i mäng sarnanev eestlaste tehniliselt väga heale mängule.

Tõusu Euroopa esirinda on põhjustanud meie korvpallitaseme tugev kerkimine viimastel aastatel. See on toimunud üleriiklikus ulatuses. Tartu on praegu täisvääriline vastane Tallinnale. Need kaks linna ja veel Riia konkureerivad Euroopa parima korvpallilinnana nimele.

Eesti osavõtu puhul Berliini korvpalliturniirist ker-kib endastmõistetavana päevakorda korvpallimeeste olümpia-ettevalmistus. Kõige pealt on selge, et välis-treenerit meil vaja ei ole. Juttu välistreenerist võiks olla üksnes siis, kui sarnane mees tuleks Ameerikast. Kuid nii kaugelt treeneri toomine oleks liigseks luksuseks Eesti olümpiakomitee rahakotile. Seepärast: kui

ERICH ALTOSAAR, Eesti parimaid ja kauaaegseima mängupraktikaga korvpallimehi. On mänginud korvpalli juba 11 aastat. Rahvusmeeskonna kuuekordne kapten ja Kalevi käsipallimeeskonna hing. Praegu on 26-aastane ning koos samavanuse A. Margevičiga Eesti vanimad tegev mängijaid. 187 sm pikk ja 92 kg raske. E. Altosaar näeb oma südamesoovi täitumist Eesti osavõttus Berliini korvpalliturniirist

käsi-palliliit peab treenerit hädavajaliseks, siis tuleks ta valida omamaalaste seast. Pean Eesti parimaks korvpallitreeneriks H. Niilerit, meest, kelle õul Tartu korvpall on tõusnud ta praegusele kõrgusele.

Olümpia-ettevalmistuse osas oleks mõeldavad rahvusmeeskonna või Eesti parimate turneed Euroopasse. See mõte pole uus, vaid selle tõstsid juba l. a. üles R. Mast ja A. Adorf. Tänavu peaks turnee teostatama. Väga soodus on turnee läbiviimine seoses 1935. a. märtsis Genfis peetavate euroopa-võistlustega. Kuid organiseerimistöödega tuleb rutata, et meist ette ei jõuaks Läti, kes kindlasti kavatseb osa võtta Genfi turniirist, mispuhul ta turnee osas võiks enne meid kokkulepped sõlmida läbistamisele tulevate riikide korvpalliliitudega. Veel üheks võimaluseks jääb turnee suunamine Nõukogude Venesse, kus, minu kuulumist mööda, korvpall on väga kõrge järjel.

Püsin arvamisel, et kui turnee Euroopasse või Venesse saaks teoks, siis rahvusmeeskonda peaks tervikuna esindama üks klubi, kellele reservis oleks, jällegi oma tervikkoosseisus, teine klubi. See tähendab, et turnee sooritaksid ühise 10-liikmelise meeskonnana need kaks klubi, kes turneeks on parimas vormis. Rohkem kui üheski teises meeskonnamängus on korvpallis tähtsus kõigi meeskonnaliikmete kokkusulamisel üheks tervikuks. Seepärast on korvpallis koondusmeeskonnad vähem edukad kui kokkuharjunud klubimeeskonnad. Ma lähen isegi kaugemale ja ütlen, et korvpallimeeskonnas, kes tahab olla alati edukas, peaksid ühed ja needsamad näod püsima võimalikult kaua. Ainult siis areneb koosmäng viie vahel kulminatsioonile. Ja see on sarnane kulminatsioon, milleni ei küündi ükskõik kui heade ja nimekate, kuid mitmesse klubisse kuuluvate, mängijate koondus.

Paralleelselt olümpia-ettevalmistusega peab Eestis suurt rõhku pöörama korvpalli propagandale, et korvpalli viia senisest laiematesse massidesse. Heaks propagandaks oleks suvel suurte jalgpalli- või muude võistluste eel samal väljal korvpallimatschide lavastamine, kas või ainult demonstratsioonidena. Viimased on isegi soovitatavad, sest korvpalli suvise võistlus-spordialana ma ei poolda. Talvine hooaeg on niikuinii juba pikk. Erand tuleb teha olümpia-aastal, sest olümpia korvpalliturniir peetakse teatavasti augustis, ja, kui ma ei eksi, lahtise taeva all. 1935/36. a. korvpalli-hooaega soovitan seepärast alata hiljem ta tavalisest algusest meil ja lõpetada osavõtuga olümpiamängudest.

Kui Eesti, Tschehhoslovakkia ja USA võrkpalli kohta öeldakse, et selle areng on saavutanud oma hari-

KÜMMME MEESKONDA LIIDUKLASSI!

MILLINE ON PROVINTSI SEISUKOHT SELLES KÜSIMUSES?

Meie jalgpall sai tänavu 25-aastaseks. Tavaliselt on nii, et juubelit hinnatakse juba kui mingit oma-ette tähtsat saavutust. Kuid meie suure palli juubeliga oli ebatavalisena nii, et juubel juubelina ei osutunudki ainult oma-ette tähtsaks sündmuseks. Asi kujunes „juubelile kui niisugusele“ (tarvitades siin seda madalalt sügavmõttelist defineerimisviisi), noh, võiks öelda, „hoopis hulluks“. Meie jalgpalli tänavuses aasta-kokkuvõttes esimese ja teise koha jagavad edukad rahvusvahelised ja rahvuslikud saavutused, kuna juubel, sattunult niisugusesse edukasse palliaastasse, jäi selles konkurentsis kolmandale kohale.

Hooaja alul, mil oli ju ette teada, et tänavu tuleb juubel, vist ei saanudki teistigi kui arvata, et see kujuneb palliaasta tähtsaimaks sündmuseks. Ta oleks jäänudki sellele esikohale, kui rahvusvahelised matschid oleks kaotatud ja kodune konkurents, esivõistlused, oleks möödunud leigelt ja loilt. Siis oleks „ainsana positiivseks“ olnud öelda, et kuigi nii, kuid juubel oli — ikkagi. Nüüd on läinud aga nii, et tuleb juba öelda, et ah-jah, juubel oli kah.

Eesti jalgpalli kahekümneviiest aastast, juubelikogusummas, suhteliselt palju sisukamaks kujunes kahekümneviies aasta, s. o. üks kahekümneviieendik. Vähemalt on kindel see, et praegusel korral kahekümmeend neli kahekümneviieendikku lähedaltki ei ole kahekümmeend neli korda suuremaks sisukvantumiks kui $\frac{1}{25}$, s. o. 1934. a. hooaeg.

Tu-Tu, see on selge. Ja esivõistlused — need olid tänavu suurepärasemad kui mitmel aastal varemalt. Tänavune finaali meenus vanaaegseid Sport-Kalevi matsche.

Kuid siiski — esivõistlused on meil praegugi veel nagu mastikuningaks, kuid nad peaksid ja võiksidki olla trumpässaks. Kevadel meie jalgpall stardib oma

26-dasse aastasse. Juba sellel uuel, eeloleval hooajal peaks olema võimalik esivõistluste mahu ja sisu suurendamine.

See oli mitme aasta eest, kui soomlased konstateerisid, et Eesti jalgpall on lõplikult möödunud Soome omast. Ka Läti ja Leedu jalgpalliga oli meil tol ajal hõlpsam tulla toime. Kuid nüüd? Kuni tänavuseni oli eriti selge, et Soome pall on meie omast ette jõudnud. Ja samuti on selge, et Leedu on praegu Eestile vähemalt vääriline võistleja. Läti jalgpall on ka aastast aastasse kosumisel veel kangemaks.

Läinud aastal, see oli ka sügisel, jalgpalliliit, kelle energia oma ala eest hoolitsemisel on alati ilmsem olnud paljude teiste meie eriliitude omast, asus pead murdma, kuidas asjasse parandust tuua ja kuidas asjasse uut hoogu lisada. Moodustati komisjon esivõistluste reformi ettevalmistamiseks. See komisjon tegi ka tööd, kuid tegi pooliku tööd. Tundub kindlana, et praegust esivõistluste määrustikku tuleb juba nüüd põhjalikumalt muuta, kui tahetakse saavutada täielisemat edu.

Praegu on olukord selline, et Soomes ja Lätis on jalgpall üldiselt paremal järjel kui meil. Kui küsida, miks see nii on, siis sellele küsimusele vastamisel ei saa kuidagi mööda sellest, et nende juures esivõistlused on paremini ja tugevamini korraldatud. Nii Soomes kui Lätis on igapäev liiduklassis 8 meeskonda. Seejuures on nendel mõlemal liiduklassis rohkem provintsimeeskondi kui meil. Soomes liiduklassis haarab provintsi kaugele — põhjas Vaasani, läänes Turuni ja idas Viiburini. Lätis oli tänavu Liibavist kaks meeskonda liiduklassis. Meil on liiduklassis 6 meeskonda, nendest üksnes üks provintsimeeskond — seni teatavasti Tartu Olümpia, kevadest tema asemel Pärnu Tervis. Ometi on võistlusteks väljasõitmine provintsi meil hõlpsam

punkti, millest edasi vaevalt veel midagi on viimistleda, siis korvpallil on alles lõpmatu arengu-aeg ees. Näiteks Eesti ka kõige paremad mängijad võivad veel palju õppida. Võimalik, et viimast lihvi meile võiksid anda Ameerika elukutselised mängijad. Ameerika elukutselised ongi need, kes loovad järjest uusi ja uusi süsteeme ja mängumeetodeid. Eestis on praegu läbi löönud peamiselt kaks, mõlemad Ameerikast laenatud, süsteemi: 1) mees-mehe-kaitse ja 2) maa-ala-kaitse. Esimene neist on otstarbekam ja tulusam, kuid väga väsitav. Seepärast harrastavad mees-mehe-kaitset füüsiliselt tugeva koosseisuga meeskonnad. Nõrgema kehalise konstruktsiooniga meeskonnad eelistavad maa-ala-kaitset. Tüübilisteks näideteks Eestis on, et Kalevi harrastab mees-mehe- ja NMKÜ-Russ maa-ala-kaitset. Peale selle on meeskondadel veel muidki iseäraldusi.

Teatavasti peetakse maailma parimaks korvpallimaaks Ameerika Ühendriike. Uudiseks, mis esimest korda avalikkusele teatavaks saab käesoleva E. Spordilehe kaudu, on see, et Hiina korvpallitaset hinnatakse võrdseks Ameerika amatööride omaga. Ameerika ja Hiina on omavahel tugevas võistluste kontaktis, millest ongi tingitud Hommikumaa patsimeeste suur korvpallivõimsus. Korvpall on Hiinas peagu rahvusspordiks. On teateid, et Hiina omavahelistel linnavõistlustel käib kuni 20.000 pealtvaatajat! Kalevi käsipalliosakond saadab neil päevil ingliskeelsed Eesti korvpalli tutvustamise brošüürid USA ja Hiina korvpalliliitudele. Need on mõeldud lihtsalt informatsioonina Eesti korvpallist, sest võistluste sidemete sõlmimisele nende kaugele maadega saab vaevalt

loota. Kuid vast saame lähemaid andmeid Hiina korvpalli üle.

Olen viimasel ajal sageli mõelnud selle üle, kas USA (s. t. USA amatöörid) on tõesti maailma parimad? Võib-olla hindame neid üle, sest küsimusse valgust toovaid võistlus-kokkupuutumisi jänkide ja eurooplaste vahel pole olnud. Mitme aasta eest lausus YMCA poolt Eestise saadetud mr. Nestle, et võrkpallis olevat Eesti ja Tšehhi juba mööda rühkinud Ameerikast. Kas pole korvpallis võimalik, et sellel korvpallis on Ameerikast ees Eesti ja Läti? Igal juhul toob lõpliku valguse Berliini korvpalliturniir, millele peame tõsiselt ette valmistama.

Ületada ameeriklasi — selleni võime jõuda vähemalt tulevikus. Korvpallis pole Eestis kunagi karta vähjakäiku, sest keskkoolid annavad järjest juure uusi tulevikumehi. Näiteks Kalevi reservmeeskond, kelle tervikult moodustab läinudaastane realgümnaasiumi meeskond, on juba praegu peagu võrdvõimeline Kalevi põhimeeskonnaga. Veel aastaid ja kogemusi ning reservmeeskonnast võib areneda tunduvalt parem üksus kui praegune Kalevi oma parimaski vormis.

Lõppeks tahan puudutada oma suurt südameasja, s. t. maavõistlust lätiga. On selge, et Euroopa parimaks saame end nimetada Lätit ületanult. Oleme küll tehniliselt oma lõunapoolsetest naabritest paremad, kuid lätlaste suureks plussiks on nende parem korvitaba-vus. Leian, et liidu algatusel peaks meil võimalikult peatselt korraldatama võistlused visete karikale. Võistlused olgu mitte ainult karistusviske punktist, vaid ka igast positsioonist.

kui näiteks Soomes, kus on tegemist palju suuremate sõidukaugustega. Kõige selle juure koguni Soomeski jalgpalli-hooaeg on pikema kestvusega kui meil. Varnasti mängiti meil ka talvel, lumel, kuid nüüd, nagu tänavu, lõpetati hooaeg juba oktoobri keskpaigu. Tänavu, näiteks, oleks hooaeg end lasknud pikendada ühe kuu võrra.

„Esiivõistlused peavad olema pikaks võitluseks“, lausub Vittorio Pozzo, Itaalia liidukapten, kindla tõena. Itaalia jalgpall on mõne aastaga tõusnud maailma parimasse klassi. Seda itaallaste saavutust imetleb kogu jalgpalli-Euroopa. Itaalia esivõistlused on maailma kõige pikemaid ja kõige raskemaid. Esiivõistlused jätvad kalendrisse väga vähe vabu päevi, paiguti tuleb nädalas sooritada kaks esivõistluste matschi. On koguni kalduvus uskuma, et säärased esivõistlused tähendavad mängijate jõu hirmsat väljapigistamist. Kuid nüüd, aastate kogemuste põhjal, ollakse rohkem kindlad selles, et Alpide tagused pallimehed sellest võitlusest ammutavad rohkem jõudu ja vastupidavust.

Esiivõistlused on Itaalias selleks, mis põhjustavad jalgpalli olemasolu ja edenemise. Esiivõistlused on seal ainsaks suureks võitluseks, mis kõige suuremal määral haarab rahvahulkasid. See on mitte üksnes Itaalias nii. Ka Inglismaal, Austrias ja Rootsis on esivõistlused jalgpalli kõige ulatuslikumaks sündmuseks. Ning Soomes ja Lätiski on esivõistlustele koonduvad suurem tähelepanu kui meil.

„Esiivõistlused on treeneritest paremad...“, ütles Vittorio Pozzo. „Esiivõistlused kõige paremini tõstavad mänguklassi. Meeskondadel tuleb võistelda võimalikult sagedasti. Esiivõistlused peavad olema tõeliseks sõjaks, peavad olema raskeks sõjaks, mis vältab kuusid. Peab nägema vaeva, et jõuda vastu pida. Tuleb järjest mõelda, töötada, otsida, kuidas matschi paremini sooritada, ja kindlustada head füüsilist vormi. Pikad ja rasked esivõistlused on üheks kõige tähtsamaks aluseks iga maa jalgpalli tõusule,“ lõpetab Pozzo.

Kõneldakse õige mitmelt poolt, et liiduklassi meeskondade arvu tuleb suurendada, kuuelt kaheksale. Seejuures endastmõistetavana tuleksid seitsmendana ja kaheksandana juure mitte pealinna, vaid provintsi meeskonnad. Näib nii, et laiendamine kuuelt kaheksale osutuks poolikuks sammuks, mis provintsidele ei kindlustaks ühtlast kontakti pealinnaga, ja, mis veelgi tähtsam, liiduklassis kümne meeskonna asemel kaheksa meeskonnaga jääks täiesti nõrgaks provintsimeeskondade omavaheline võistlus. Provintsimeeskondade omavahelise pineva võistluse võimaldamine esivõistluse raamides on aga olulisemaid tarbeid. Provintsimeeskondadele tuleb sagedamat võistlust kindlustada ja see on kõigi teiste maade praksise põhjal kõige paremini teostatav esivõistluste läbi. Meil on provintsi rahvusmeeskonda mängijaid annud peamiselt Tallinna meeskondade kaudu. See ei ole aga loomulik tee. Võrreldagu olukorda teiste maadega: Soomes on Turu, Viiburi ja Vaasa juba ammust ajast andnud mängijaid Soome rahvusmeeskonda otsekohele, vahetult. Juba aastaid annab Lätis rahvusmeeskonda mehi Liibavi Olympija. Rootsis on olukord koguni sääranane, et seal pealinn Stockholm on liiduklassis juba aastaid esindatud ainult ühe meeskonnaga, kuna see vastu mõni pisilinn, nagu Halmstad, on esindatud kahe meeskonnaga ja paljudel pisilinnadel, nagu Sandvikenil ja Gävlel, mis elanike arvult võrdsed meie Viljandiga, on oma meeskond kindlalt suursarjas. Raskust meie liiduklassi suurendamisele näib tegevat see, et Tallinn on provintsi võrrelduna nõrk. See tähendab materjaalselt nõrk. Kui meil, näiteks, liiduklassis on 10 meeskonda, nendest Tallinnast viis ja provintsi viis (Pärnust, Narvast, Viljandist, Võrust ja Tartust igast üks), siis kahes voorus tuleb pidamisele kokku 90 matschi 18-võistluspäevase või teisiti öeldult 4-kuulise esivõistluste kestvuse juures. Selles ei

ole kahelda, et provints tuleb niisuguse esivõistlusega paremini toime kui Tallinn. Igal provintsilinnal tuleb oma kodus vastu võtta 5 tallinlaste ja 4 kaasprovintslaste meeskonda. Tallinnal aga tuleb Tallinnas sooritada 25 matschi provintslastega. Tallinna klubide juhatused on valmis uskuma, et provintsi matschide pidamine tasub end materjaalselt, kuid kes tuleb Tallinnas vaatama kahtkümmendviit matschi provintslastega? See esivõistluste reform on teostatav eeskätt sel korral, kui jalgpalliliidul esivõistluse sõitudeks läheb korda meeskondadele saavutada raudteel 70-protsendilist hinnaalandust. Kuid ka sellegi saavutamisel Tallinna klubide juhid ei kaotaks oma pessimismi kahekümneviie provintslaste matschi majandusliku tasuvuse suhtes Tallinnas. Siin on kahe asjaoluna, mis võivad kaasa aidata küsimuse lahendamisele, mainida järgmist: esiteks seda, et matsche provintslastega võiks Tallinnas korraldada kahekordsete matschidena, s. t., et kahele matschile (näiteks Estonia-Pärnu ja Puhkekodu-Võru) on ühine pilettavalise hinnaga. Säärane viis on välismaal mitmel pool tarvitav hea eduga. On ilmenud, et kahele matschile, mis korraldatakse üksiteisele vahetult järgnevatena, tuleb tavalise piletihinna juures üle kahe korra rohkem pealt vaatajaid kui samale kahele matschile eraldi korraldatutena. Teiseks: provintsi on jalgpalli tõus suuremal kujul veel ees, kuid praegusegi olukorra juures on eeldatav, et Tallinna meeskonna matsch provintsis annab keskmiselt, sõidukulud juba maha võetud, mitte vähem sissetulekut kui kahe Tallinna meeskonna tavaline matsch Tallinnas.

Ning kolmandaks: väikese defitsiidi juures on jalgpalliliit võimeline selle oma kanda võtmiseks. Ei saa unustada, et suur liiduklass on meie jalgpalli üldisele edenemisele tähtsam kui mõni maavõistlus. Samuti ei ole unustada seda, et liit varemalt, kümnekond aastat tagasi, tõi oma kulul provintsi Tallinna koguni C klassi meeskondasidki, s. t. provintsi meeskondade reservmeeskondasidki.

Nüüd konkurentsiküsimus. Pealinlased kindlasti väidavad seda, et provintsi võistlemisel ei ole mõtet juba seepärast, et need võistlused ei kujune küllalt võistluslikeks. Kui igal Tallinna liiduklassi meeskonnal hooaja vältel tuleb sooritada 5 sõitu provintsi (Pärnu, Narva, Tartu, Viljandi ja Võru), siis, olge kindlad, leidub Tallinna meeskondadest ehk ainult üks, kes kõik need sõidud sooritab oma parima koosseisuga. Tahes-tahtmatult tuleb arvestada varumeeste tarvitemiga, mis aga suurendab provintslaste schansse, vähemalt seevõrra, et kaotused alati ei kujune katastroofilisteks ja sekka võib lipsata üllatusresultaategi...

Kui provints on annud mängijaid Tallinna meeskondadesse, siis edaspidi ei ole võimatu see, et uued ja head provintslased senisest kindlamini jäävad püsima provintsi. Võimatu ei ole, vaid koguni loomulik oleks see, et edaspidi mõned Tallinna mängijatest võivad siirduda... provintsi klubidesse. Välismaal ei ole see erakordne nähe. Seal on provintsilinnades oma tublisid metseene ja juhte, kes pealinna eksperteerimise asemel pealinnast importeerivad. Ja kas see meie provintsioludes oleks tõesti võimatu, kui mõni kohalik entusiastlik juht muretseb pealinlasele oma linnas töökoha ja mängija leiab provintsi ees pealinna omadest koguni paremaidki olusid? Mispärast oleks see nii võimatu provintsi juhtidele ja nii raske pealinna mängijatele, kui minna, eeskätt suveks, mängima Pärnu, Narva või Võru jne.? Kujutage ette, kui see teil on võimalik, et Ellman esineb matschil Tallinnas viljandlasena, Ader pärnlasena, Einman võrulasena, Kaljo tartlasena ja Tipner narvalasena? Märkida on ka seda, et provintslased on juba praegu õige tublid ja sellest veel suuremal määral lootustandvad. Tartu-Viljandi viimasel linnavõistlusel Tartus oli võimalus näha Viljandi meeskonda mängimas üldiseltki tusedas vormis. Üksikutest viljandlastest esinesid eriti välja-

paistvatena nende paremsisemine ja tšenterhalf. Ka Võru Ilmarisest kõneldakse tubli-vormi-meeskonnana. Pärnu Tervisel on niigi kuulsust, Narva meestel samuti. Nõrga punktina kümne meeskonnaga liiduklassis tunduvad olevat üksnes Tartu meeskond ja — Tallinna Kalev.

Kümne meeskonnaga liiduklassis oleks eesotsas (esimese kolme vahel) kõva konkurents, kuid tagumised viis võivad toime tulla veel kõvemagi omavahelise konkurentsiga, kuigi see endastmõistetavalt ei oleks esikolmikule võrdselt kõrgekvaliteediline. Võitlus taplaanil oleks aga, nagu öeldud, igal juhul kõva, sest nendeks kaheks, kel tuleb sügisel ülemkojast lahkuda, ei tahaks olla Tartu ega Võru ega Tallinna Kalev jne.

Tehtagu mis tahes, kuid päris õige on see, et praegu kõik meie meeskonnad võistlevad võrdlemisi vähe ja harva. Võistluste arvu annab lahedasti tõsta 50 protsendi võrra, eeldusega, et hooaeg vältab meil kuus kuud, alates maiga ja lõppedes oktoobriga.

Sellele kavale, mis siin üldjoontes toodud, on raske läbiviijaid leida Tallinna klubidest. Selleks ei ole tarvis kuigi palju arvata, et enamikule Tallinna klubidele eelpooltoodud kava osutub mitte kuigi meeldivaks. Maksimina kõneldakse koguni niisugust võimalust, et säärase kava maksmapanekul mõned klubid eelistaksid esivõistlustest eemalejäämist. Kuigi see ei oleks soo-

vitav Eesti suursarja täiuslikkusele, kuid ka niisugusel eemalejäämisel saaks suursari ikkagi tulla teostamisele — ühest küljest koguni hõlpsamana, sest et seega väheneks Tallinnas provintslastega pidamisele tulevate matschide arv, mis on üheks, näib nii, peamiseks raskuspunktiks uue kava teostamisel.

Kui Tallinna klubid eeldustekohaselt on selle kava suhtes passiivsed, siis otsustus jääb ikkagi provintslaste kätte, kuna nad on, kõigepealt, enamuses. See reformikava tarvitab veel põhjalikumalt kaalutlemist, kuid eelkõige aga initsiatiivi ta kiiremaks päevakorra le töstmiseks jalgpalliliidus. Loomulikud interressendid peaksid olema provintsilinnad: peale Pärnu, Narva, Tartu, Viljandi ja Võru. Kui need üksmeelselt esinevad sellekohase soovivaaldusegaga jalgpalliliidule, siis selle reformikava päevakorda võtmine ja, võiks ka öelda, läbiviimine, näib kindlana. Kui aga provintsi parematel meeskondadel endil puudub elav huvi liiduklassi esivõistluste reformeerimiseks, siis ei saa ka oodata, et jalgpalliliidu juhatus üksinda astuks selle teostamisele.

Nii siis: kümne meeskonnaga liiduklass, kus poole moodustab provintsi 5 parimat meeskonda, on provintsi jalgpalliklubide nende juhtide ja mängijate eneste algatada olevaks küsimuseks.

Toomas Kivi.

MEILT JA MUJALT

Korvpalli raskuspunkt Tartus.

Käsi-palli-hooaja viimaseaja suursündmustest väärivad märkimist NMKÜ-Russi kaks võitu Kalevi üle — o/ü Rubini auhinna 28:24 ja „Chicago Tribune'i“ karikatsükli Tallinna ringkonna finaalis 33:31 — ja võitja omakordne kaotus Tartu NMKÜ-le.

Kalev—Russi matsch „Chicago Tribune'i“ karikale oli hooaja parimaid. Mõlemad meeskonnad olid võime-telt täiesti võrdsed ja võit Russile kaldus juhuslikult. Aluse oma võidule pani Russ esimesel poolajal, millal ta mäng oli n.-ö. kategooriliselt ja otsustavam. Kalev seevastu oli n.-ö. pehme ja pikaldane kombinatsioonide punumisel. Seetõttu õnnestus Russil järjest katta vastaseid, ilma et viimased oleksid saanud olla väga hädaohtlikud nende korvile. Poolaeg lõppes 18:10.

Teist poolaega alustas Kalev marulise tempoga, mis oli parim vahend Russi mängu paraliseerimiseks. Kalev tegi järjest 17 punkti, alles siis õnnestus Russil poolajal saavutatud korvide arvu suurendada ja kiskuda initsiatiivi uuesti endale. Peatselt oli see viigistatud. Mõnikümmed sekundit enne lõppu oli seis 31:31. Normaalaeg näiski sellega lõppevat, kui ühest juhuslikust ääreviskest Russ tegi võidukorvi — 33:31. Kalev tegi taktikalisi vigu meeste vahetamisega, missugune asjaolu mõjus otsustavalt peos oleva võidu äralibisemisele.

Kohe järgmisel päeval võistles Russ sõprusmatschis Tartus sealse NMKÜ-ga. Võitis Tartu — 30:24 (20:12). Tartlased olid resultaatid suuremas ülekaalus, peamiselt oma heade visetega.

„Chicago Tribune'i“ Eesti finaali peetakse detsembris Tallinnas Russi ja Tartu NMKÜ vahel.

Tallinna maadlushooaeg avati!

Alles 17. novembril toimus maadlushooaja avamine Tallinnas. Peab väitma, et maadlusjuhid on ise võõrtanud publiku maadlusvõistlustelt. Maadlusvõistlusi korraldatakse eeskätt vähe ja teiseks pole juba aastate vältel Eestisse kutsutud rahvusvahelise kuulsusega maadlejaid, kas Soomest või Rootsist. E. Spordileht on juba varem tähelepanu juhtinud tarvidusele h e a d e välismaalaste kohale kutsumiseks, kuid see on jäänud hüdijaks hääleks kõrves.

17. nov. peetud maadlusvõistlustele püüti küll anda suurvõistluste ilme, kuna neil pidid peale meie oma parimate võistlema ka Läti euroopameister Bietags j. t. Lätist tuli tegelikult ainult üks, keskpärase võimetega mees, ja omameestest puudus rida parimaid.

Võistluste tulipunktiks oli keskkaal, kus arenes heitlus kolme hea — Kullisaare, Lõhmuse ja Froomani — vahel. Üllatuseks tuli kaaluvõitjaks V. Frooman, kes seljatas Lõhmuse, ja Kullisaarele kaotas punktidega.

Kaalude võitjateks osutusid: kärbeskaal E. Sikk, Kalev, sulgkaal K a s s m a n, Sport, kergekaal T o o t s, Tartu Kalev, teine lätlane A t t a r s, kergekeskkal S e p s ä v a r t, Kalev, keskkal V. F r o o m a n n, Sport, poolraskekaal A. N e o, Sport ja raskekaal K. T r o s s m a n, Sport.

Ujumine talvespordina.

Isegi n. n. soojadel maadel on ujumist senisest palju suuremal määral hakatud harrastama talvespordina. Sagedamini ja sagedamini peetakse ujumis-maavõistlusi talveti suurtes sisebasseinides. Sellele soojade maade orienteerumisele selles suunas, et ujumist kujundada kui mitte täieliseks talvespordiks, vaid vähemalt läbi-aasta-spordiks, on juba oma kliimatiliste olude tõttu mõjutatult hakanud energilisemalt kaasa lööma ka põhjapoolsemad maad. Nii on Poolas ujujad ka talveti täies treeningus ja esimese talvise ujumis-maavõistluse korraldab Poola detsembris Lvovis Austriaga.

Eesti oludesse puutuvalt on mainida, et ka meil teatavasti harrastatakse talveti ujumist — „Basseinis“. Kuid ujumisolude „Basseinis“ on praegu veel niivõrd puudulikud, et meie, näiteks, ei saa mõelda talviste ujumisvõistluste korraldamisele laiemas ulatuses, näiteks Soomega. Tarvidus korraliku ujumis-sisebasseini järele on ilme, mitte üksnes võistlusujumise, vaid veel enamgi kehakultuuri üldise arendamise huvides. Pealegi on meil ehtne talvesport, nagu suusatamine ja uisutamine, viimastel aastatel ilmastikuolude tõttu jäänud nagu pühapäevaspordiks, mis tuletab meele pühapäevakütte, ja seetõttu on erilisel tarvet uue talvespordi järele. Selleks võikski olla ujumine, kuid seda saab ta olla ainult siis, kui suudetakse toime tulla nõudeid rahuldava sisebasseini ehitamisega.

NÕUDKE AINULT

KÕIGILE TUNTUD

NOKIA

jalgratta välis- ja sisekumme
kummiveesaapaid jahi- ja
kalameestele

Saadaval paremais ärides

PLEKISEPA TÖÖKODA

A. AMAN

Tallinn, Rüütli tän. 4, tel. 430-19.

Tehakse: igasugu pleki- ja vasesepa
töid antud kavandite järele.

Ehitustöödel katusekatmist jne.

Tallinna kammi- ja
hambaharja vabrik

„ESTOKAMM“

Kontor ja ladu Maakri 4, tel. 314-49

Valmistab:

kamme, hambaharju jne.

Müük ainult suurel arvul

KEILA
WILLAKETRAMISE
&
KUDUMISTÖÖSTUS

- **Ülikonna- ja mantliriideid** moodsaimais mustreis ja tuntud kvaliteedis
- **Villane lõng** igaks otstarbeks, nagu: kudumise, barettide, käsitöö, sokkide jne. jaoks
- **Siid- ja villane vatt** kõrges kvaliteedis

KEILA SAADUSED RAHUL-
DAVAD OMA TARVITAJAID!

PEAKONTOR ja LADU: Estonia pst. 15
Kõnetr. 461-01; 308-15

KUMMITEMPLITE TÖÖSTUS

„PERFEKT“

Omanik E. Blaufeldt

Tallinn, Nunne tän. 8, tel. 437-16

VÕÖRASTEMAJA-RESTORAAN
„ROOM“

Tallinn, Narva mnt. 20, tel. 425-51

Expressbaar

alati saadaval külmad suupisied lelitil ja soojad
road elektripliidilt. Lõunad 1–5, à la carte
igal ajal.

Õhtuti mängib Tall. parim **KONTSERT-TRIO**
h-ra Misha Schumjatscheri juhatusel.

Hinnad mõõdukad.

Sportlased!

Värskeimaid teateid sportlike sündmuste kohta saate:

„Päevalehest“

„Päevaleht“ on erakondadest rippumatu, suurim kodumaa leht

„Laste Rõõm“

loetavaim lasteajakiri

Suurimad ning täielisimad

raamatu ja kirjutusmaterjalide

kauplused

Graafikatööstus

Trükikoda Litograafia Tsinkograafia Kõitekoda

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Tallinn, Pikk 2, oma telefoni keskjaam nr. 428-83

A|s. „TEKLA“

Peakontor: Tallinn, Suur Karja 15, tel. 448-18

Riideärid:

Tallinn, Suur Karja 15	tel. 445-23
Tallinn, Valli 10	„ 468-02
Haapsalu, Ehte 2	„ 1-57
Kuressaare, Kauba 2-a	„ 72
Mustvee, Tartu 15	„ 62
Narva, Peetri pl. 2	„ 2-38
Peiseri, Riia 1	„ 1-17
Pärnu, Jännesselja 5-a	„ 1-10
Rakvere, Turuplats	„ 2-85
Valga, Kesk 11	„ 26
Viljandi, Tartu 6-a	„ 2-40
Võru, Jüri 5-a	„ 1-26

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute kaubad:

**Balti Puuvilla Keetamise ja Kudumise Vabriku A.-S-i
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-Ü-se
Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse
Eesti Niidivabriku Ühisuse**

Välismaa kauba tarvitamisel voolab meie raha üle piiri, suureneb järjest töötute arv, jääb vaeseks maa ja rahvas!

Ostes kodumaa kaupu, vähendame tööpuudust!

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2, 1984.